ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
ДОВЕРИЕ

ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2013

МСФО

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ДОВЕРИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ **СТРАНИЦА**

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР	3
ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА	5
ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ	14
БАЛАНС	15
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	16
БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ	17

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД

ДОВЕРИЕ

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

1. Организация, дейност и резултати на Доброволен пенсионен фонд Доверие

1.1. Организация

Доброволен пенсионен фонд Доверие (Фондът, ДПФ Доверие, ДПФ) е регистриран на 3 ноември 2000 година с решение No 12540/2000 г. на Софийски градски съд.

Фондът е отделно юридическо лице, което се управлява от Пенсионно-осигурителна компания Доверие АД (ПОК Доверие, Дружеството) и се представлява заедно от двама изпълнителни директори, или заедно от един изпълнителен директор и председателя на Управителния съвет на Дружеството.

Общото събрание на акционерите на ПОК Доверие от 24 юни 2002 година взе решение за вливане на Българско пенсионноосигурително дружество и управляваните от него фондове в Пенсионно осигурителна-компания Доверие и съответните управлявани от нея пенсионни фондове. След осъществяване на необходимите процедури на 28 май 2003 година Българско пенсионно осигурително дружество – Доброволен пенсионен фонд се вля в Доброволен пенсионен фонд Доверие.

1.2. Доходност

Показател	01.01.2009 31.12.2009	01.01.2010 31.12.2010	01.01.2011 31.12.2011	01.01.2012 31.12.2012	01.01.2013 31.12.2013	Средногеомет-рична номинална доходност 2009 – 2013 г.
Номинална доходност	8.62%	5.30%	1.84%	7.43%	4.33%	5.48%
Стандартно отклонение	3.59%	3.45%	2.84%	1.13%	1.75%	-
Коефициент на Шарп	2.21	1.41	0.34	6.40	2.42	-

*При изготвяне на таблицата са използвани данни за стойностите на един дял на Доброволен пенсионен фонд Доверие, публикувани от Комисията за финансов надзор.

*Стандартното отклонение е статистическа мярка за разсейването на една величина около нейната средна аритметична или очаквана стойност.

*Коефициентът на Шарп е показател, който съпоставя постигнатата доходност от управлението на инвестиционен портфейл и поетия риск за постигане на тази доходност. Стойност за коефициента на Шарп се оповестява само в случай, че постигнатата номинална доходност за периода е по-висока от безрисковата доходност за съответната година.

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати. Постигането на положителна доходност, получаването на пълния размер на внесените средства и увеличаването на стойността на дяловете не е гарантирано.

1.3. Осигурени лица

Осигурени лица са всички лица, които са регистрирани участници във фонда и имат постъпила поне една вноска.

Към 31.12.2013 г. броят на осигурените лица в ДПФ Доверие е 155,014 лица, което представлява 26.28% от пазара на осигурените в доброволните фондове**.**

Разпределението на осигурените лица, в зависимост от източника на средства е, както следва:

Осигурени лица	**2013**	**2012**	**Промяна**
С работодателски вноски	141,927	142,448	-0.36%
С лични вноски	53,819	52,313	+1.56%
С вноски от друг осигурител	98	85	+15.29%

При осигуряване в ДПФ едно лице може да се осигурява едновременно с лични вноски и с вноски на работодател. Към 31.12.2013 г. в ДПФ Доверие 26.34 % от осигурените с вноски от работодател се осигуряват и с лични вноски.

1.4. Новоосигурени лица

Новоосигурени лица са всички регистрирани участници на фонда, за които през съответната година постъпва първа вноска.

През 2013 г. в ДПФ Доверие новоосигурените лица са 3,281, което е със 17,83% по-малко в сравнение с 2012 г. (3,993). От новоосигурените лица 59.01% са осигурени само с вноски на работодател, 29.50% - само с лични вноски, 0.09% - само с вноски на друг осигурител и 11.40% - едновременно с лични и работодателски вноски.

Новоосигурени лица	**2013**	**2012**	**Промяна**
С работодателски вноски	2,310	3,139	**- 26.41%**
С лични вноски	1,342	1,030	**+ 30.29%**
С вноски от друг осигурител	3	54	**- 94.44%**
Общо	**3,655**	**4,223**	**- 26.41%**

През изтеклата година 1,362 лица прехвърлиха натрупаните си средства от други доброволни фондове в ДПФ Доверие. От тях 87.89% са прехвърлили средства, натрупани само от работодателски вноски, 4.11% - само от лични вноски, 8% - средства от лични и работодателски вноски. В сравнение с 2012 г. (1,768), броят на прехвърлените в ДПФ Доверие лица е намалял със 22.96%.

1.5. Лица, напуснали фонда

Общият брой на напусналите фонда през 2013 г. е 5,602 лица, като техният брой е нараснал с 35.71% в сравнение с 2012 г. (4,128 лица)

Причина	Напуснали фонда		
	2013	2012	Промяна
При възстановяване на средства	417	244	+ 70.90%
При пенсиониране за старост	3,786	3,132	+ 20.88%
При наследяване	406	348	+ 16.67%
При прехвърляне в друг ДПФ	993	404	+ 145.79%
Общо	**5,602**	**4,128**	**+ 35.71%**

Преобладаващ е броят на лицата, напуснали фонда поради настъпване на осигурителен случай (старост, инвалидност или смърт) – 74.83% от общия брой на напусналите. В сравнение с 2013 г. броят на лицата от тази група е нараснал с 20.46%.

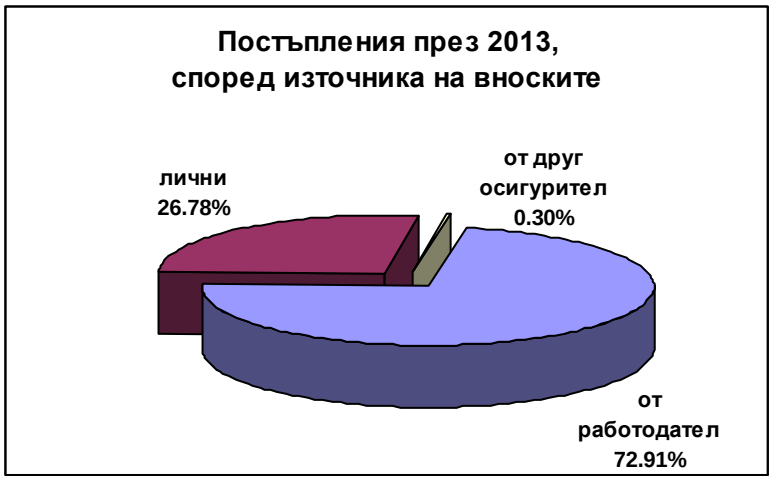
Налице е увеличение на лицата, напуснали фонда поради прехвърляне в друг доброволен фонд, със 145.79% в сравнение с 2012 г.

1.6. Постъпления

През 2013 г. постъпиха средства за 30,165 лица, което представлява 19.46% от осигурените лица във Фонда (155,014 лица).

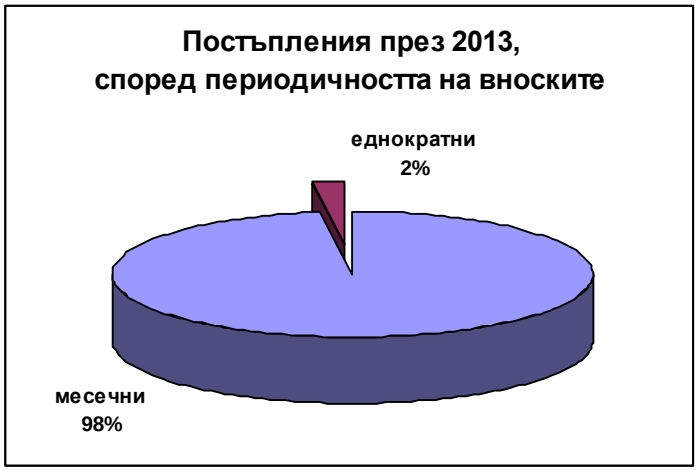
Постъпилите средства през 2013 г. са в общ размер на 12,410,313 лв., с 8.02% повече от 2012 г. (11,489,394 лв.). От тях 9,854,846 лв. са средства, постъпили от осигурителни вноски, а 2,555,467 лв. – прехвърлени средства от други доброволни фондове.

Според източника на средствата постъпленията имат следното разпределение:

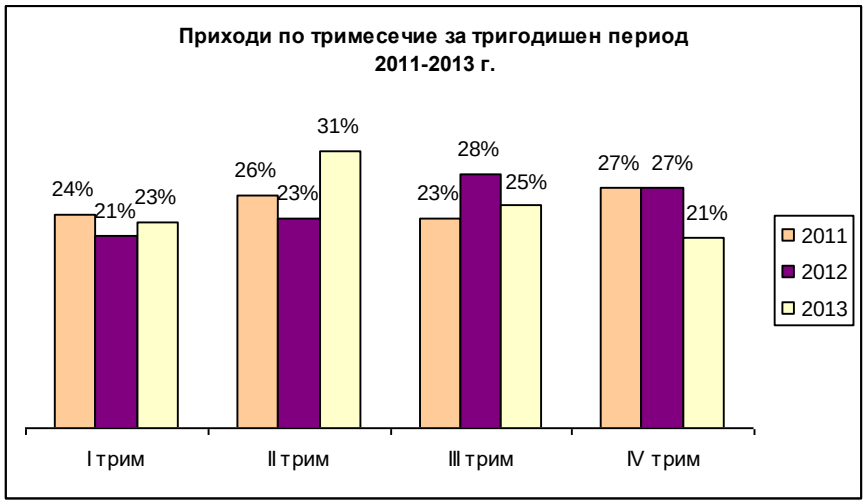
През 2013 г. е налице намаление на дела на постъпленията от лични вноски с 2.21% в сравнение с 2012 г. (дял 28.99%).

Според своята периодичност (месечни, еднократни) вноските имат следното разпределение:

През 2013 г. няма промяна в дяловете между месечни и еднократни вноски.

При сравнение на приходите по тримесечия за тригодишен период се установява равномерно разпределение на постъпленията пред годините. През 2013 г. е налице повишение на средствата, постъпили през второ тримесечие.

През 2013 г. средният размер на месечните постъпления е 43.45 лв., с включени средства от осигурителни вноски и прехвърляне. В сравнение с 2012 г. е налице увеличение с 15.01%.

Средният месечен размер на осигурителна вноска за едно лице е 34.75 лв., с 8.39% повече в сравнение с 2012 г. (32.06 лв.)

Среден размер на прехвърлената сума за едно лице от друг доброволен фонд е 1,876.26 лв., със 102.22 % повече в сравнение с 2012 г. (927.83 лв.)

Към 31.12.2013 г. средният размер на натрупаната сума на едно осигурено лице е 784.11 лв., с 5.78% повече в сравнение с този, отчетен към 31.12.2012 г. (741.24 лв.)

1.7. Пенсии

Към 31.12.2013 г. в България се изплащат общо 1,247 допълнителни пенсии от доброволното пенсионно осигуряване (по предварителни данни на КФН), с 3.4% по-малко от 2012 г. (1,291 лица).

ДПФ Доверие изплаща 81.88% от тези допълнителни пенсии.

Към 31.12.2013 г. 1,021 лица получават месечна допълнителна пенсия от ДПФ Доверие.

Пенсия	**Пожизнена**	**Срочна**	**Общо**
Лична пенсия за старост	592	112	704
Лична пенсия за инвалидност	4	4	8
Наследствена пенсия	301	8	309
Общо	**897**	**124**	**1,021**

През 2013 г. намаля делът на изплащаните срочни пенсии.

Средният размер на получаваните лични пенсии за старост е 33.01 лв., а на личните пенсии за инвалидност е 124.29 лв.

2. Финансова дейност

2.1. Приходи от лихви

Приходите от лихви за 2013 година са в размер на 4,079 хил. лв., което представлява 9.46% намаление спрямо 2012 г (4,505 хил. лв.)

2.2. Приходи и разходи от операции с финансови активи и инструменти

В резултат на извършените през 2013 година сделки с ценни книжа, държани за търгуване и ежедневната им преоценка по тяхната справедлива цена, фондът е реализирал приходи в размер на 43,396 хил. лв. и респективно е извършил 41,370 хил. лв. разходи, спрямо 34,953 хил. лв. и 31,591 хил. лв. за 2012 г.

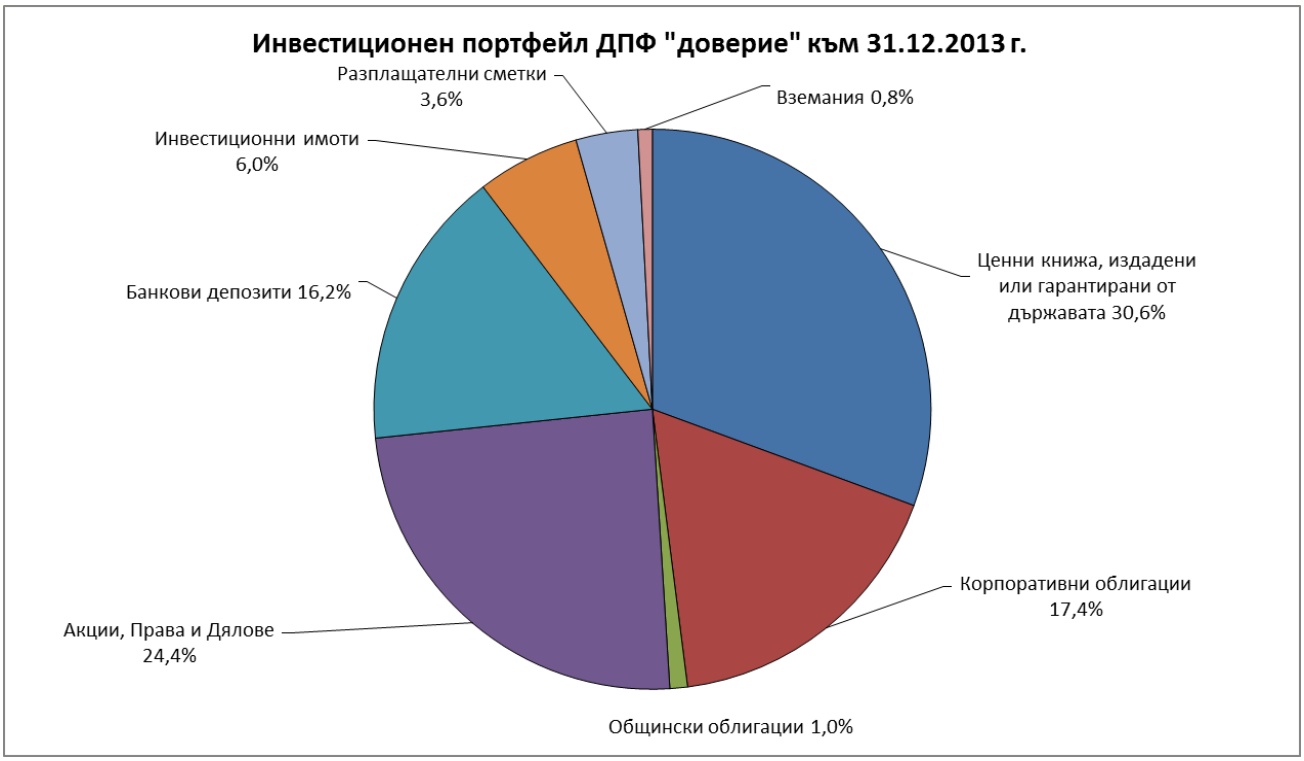
2.3. Операции с чуждестранни валути

Приходите и съответно разходите от операции с чуждестранна валута се формират от притежаваните през годината в портфейла ценни книжа, деноминирани в американски долари и швейцарски франк и съответно политиката на Фонда да хеджира валутния риск посредством форуърдни валутни договори, което за 2013 година резултира в положителен нетен ефект от хеджиращите операции.

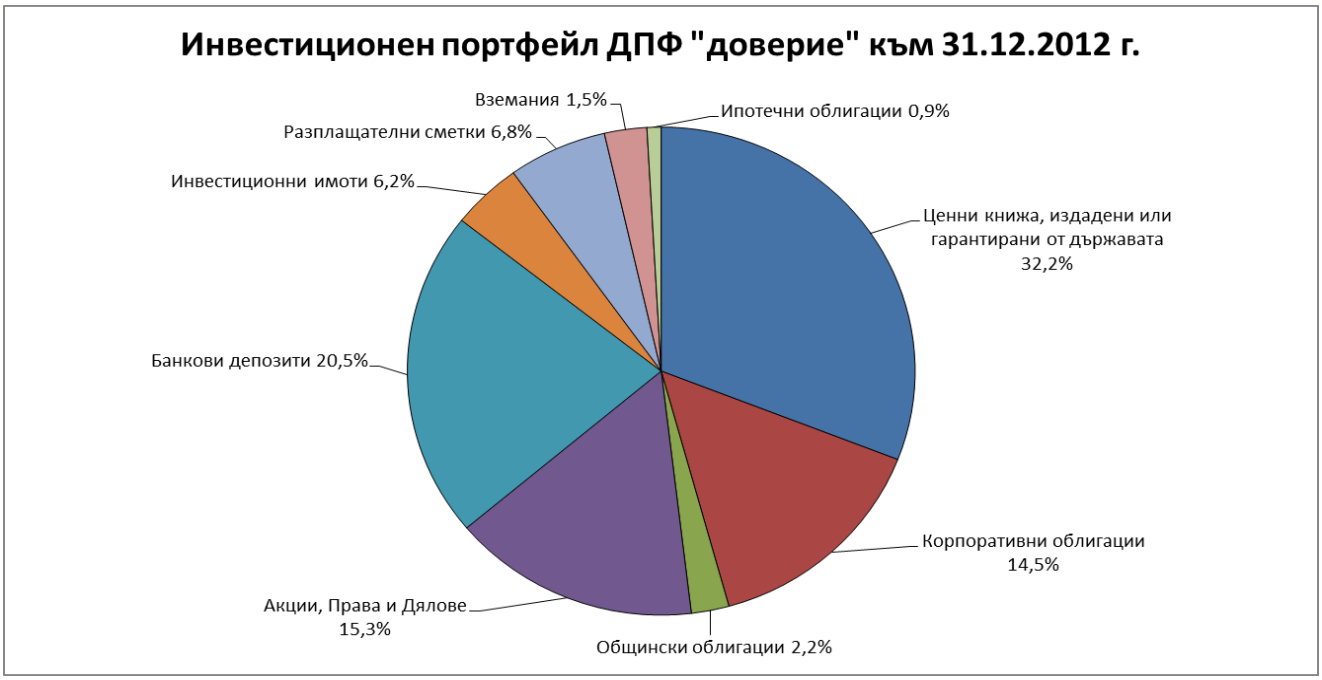
Хеджирани позиции са ценни книжа и парични средства, деноминирани в долари, а именно - чуждестранни ДЦК, български и чуждестранни корпоративни облигации, акции и КИС с обща пазарна стойност към 31.12.2013 г. 20,165 хил. лева. В баланса на фонда към 31.12.2013 г., като резултат от валутните форуърдни договори е отразено задължение в размер на 1 хил. лв. и вземане в размер на 19 хил. лв.

3. Анализ на структурата на портфейла

Структура на портфейла към 31.12.2013 г.

Структура на портфейла към 31.12.2012 г.

3.1 Парични средства

Паричните средства се намаляват спрямо предходната година във връзка с оптимизиране на инвестиционния портфейл и намаляла нужда от текуща ликвидност и във връзка с регулярно извършваните и планирани инвестиции.

3.2. Вземания

Вземанията, свързани с инвестициите /вземания, дължими за периода, свързани с неполучени лихви, дивиденти и др./ намаляват в абсолютна стойност към края на периода спрямо предходния основно в резултат на намаляване сумата на репо-сделките.

3.3. Инвестиционни имоти

През годината Фондът е реализирал приходи от преоценка на инвестиционни имоти.

3.4. Държавни ценни книжа

Относителният дял надхвърли 30% от стойността на активите, като се взимат в предвид и инвестициите в чужбина, не малка част от които са чуждестранни ДЦК, което се дължи на активните действия по преструктурирането и управлението на портфейла.

3.5. Банкови депозити в лева

През 2013 г. фондът намали инвестициите си в банкови депозити поради факта, че голяма част от банките намалиха значително лихвите по този банков продукт.

3.6. Банкови депозити във валута

Размерът им намалява значително както в относително изражение, така и като абсолютна стойност, което се дължи основно на влошените лихвени условия на пазара.

3.7. Ипотечни облигации

През 2013 г. отново липсваше предлагане на този вид инструмент на капиталовия пазар в България. Стойността на инвестициите в ипотечни облигации е нулева, поради падежиране на облигационната емисия през годината. Към края на 2013 г. Фондът не притежава ипотечни облигации, които са издадени от банки с разрешение за дейност в България и представлява класически инструмент на банкова корпоративна облигация, обезпечена с ипотеки съгласно закона за ипотечните облигации.

3.8. Корпоративни облигации

Абсолютната стойност на корпоративните облигации намалява, включително и слабо намаление на относителния дял в портфейла, в резултат на нарастването на активите за периода. Развитието на този пазарен сегмент привлече известен интерес от страна на инвеститорите спрямо 2012 г., търсейки по-голяма сигурност в инвестициите спрямо капиталовите инструменти и същевременно по-висока доходност от държавния или държавно гарантиран дълг. Реализираните обеми са все още значително по-ниски от постигнатите през 2008 г., от края на която настъпи рязко свиване на пазара поради увеличения риск по корпоративните дългове.

3.9. Общински облигации

Относителният дял продължава да е минимален при запазване на обема и структурата на портфейла поради липсата на развитие на този пазарен сегмент през годината.

3.10. Чуждестранни ценни книжа

Абсолютното изражение нараства с над 50% в резултат на активните действия по преструктуриране и управление на портфейла, а относителният дял нараства с над 13% поради увеличението на активите. Увеличава се обемът на инвестициите в ДЦК на държави от ЕС, взаимни фонове и акции, както същевременно намаление се отчита при инвестициите в ДЦК на държави извън ЕС.

3.11. Акции и дялове

Несигурността на капиталовите пазари намаля през 2013 г. Намаляха рисковете около целостта на Европейския валутен съюз, които съпровождаха пазара през предходната година. Това неизбежно се отрази предпазливо позитивно и на местния капиталов пазар. Тази обстановка наложи да продължи с намаляващ интензитет прилагането на плана за действие при криза. В резултат на възприетата активна стратегия по повод управлението на портфейла от акции и дялове и състоянието на фондовите пазари, се запази поддържането на относително нисък дял на акциите и дяловете в общата стойност на портфейла. Запазиха се инвестиции в ограничен кръг компании, подбрани на база финансови показатели, география, сектор и дивидентна политика.

3.12. Задължения

Текущите задължения се увеличават като абсолютна стойност. Основна част представляват дължими такси към ПОК за месец декември 2013 г.

21.02.2014 г.

Мирослав Маринов — Изпълнителен директор

Даниела Петкова — Председател на УС

ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ

за годината, приключваща на 31.12.2013 г.

	2013	2012
	BGN'000	BGN'000
ПРИХОДИ		
Приходи от дивиденти	740	1,020
Приходи от лихви	4,079	4,505
Приходи от операции с ценни книжа	43,396	34,953
Приходи от операции с чуждестранна валута	7,742	7,311
Приходи от инвестиционни имоти	31	-
ВСИЧКО ПРИХОДИ	**55,988**	**47,789**
РАЗХОДИ		
Разходи по операции с ценни книжа	41,309	31,491
Разходи от обезценка на ценни книжа	61	100
Разходи по операции с чуждестранна валута	8,862	7,230
Разходи по инвестиционни имоти	2	60
ВСИЧКО РАЗХОДИ	**50,234**	**38,881**
ДОХОД	**5,754**	**8,908**
- за осигурени лица	5,234	8,017
- за ПОД	520	891

Приложенията от 1 до 6 са неразделна част от финансовите отчети.

21.02.2014 г.

Съставител	Изпълнителен директор	Председател на УС	Одитор:
Недялка Кънчева	Мирослав Маринов	Даниела Петкова	БДО България ООД
			Стоянка Апостолова, управител ДЕС, регистриран одитор
			Богданка Соколова, управител ДЕС, регистриран одитор

БАЛАНС
към 31.12.2013 г.

	31.12.2013	**31.12.2012**
	BGN'000	BGN'000
АКТИВ		
Нетекущи активи		
Инвестиционни имоти	7,242	7,211
Банкови депозити	4,190	14,970
Всичко нетекущи активи	**11,432**	**22,181**
Текущи активи		
Парични средства и еквиваленти	7,512	10,270
Банкови депозити	12,339	6,662
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	14,466	16,028
Ценни книжа, приети за търговия на регулираните пазари за ценни книжа	21,880	24,137
Общински облигации	319	408
Ипотечни облигации	-	1,007
Инвестиции в чужбина	52,230	34,320
Вземания, свързани с инвестиции	1,013	1,756
Всичко текущи активи	**109,759**	**94,588**
ВСИЧКО АКТИВИ	**121,191**	**116,769**
ПАСИВ		
Нетекущи пасиви		
Задължения към осигурени лица	119,111	114,571
Задължения към пенсионери	1,917	2,075
Всичко нетекущи пасиви	**121,028**	**116,646**
Текущи пасиви		
Задължения към ПОД	107	97
Задължения, свързани с инвестиции	22	20
Други текущи пасиви	34	6
Всичко текущи пасиви	**163**	**123**
ВСИЧКО ПАСИВИ	**121,191**	**116,769**

Приложенията от 1 до 6 са неразделна част от финансовите отчети.

21.02.2014 г.

Съставител	Изпълнителен директор	Председател на УС	Одитор:
Недялка Кънчева	Мирослав Маринов	Даниела Петкова	БДО България ООД
			Стоянка Апостолова, управител ДЕС, регистриран одитор
			Богданка Соколова, управител ДЕС, регистриран одитор

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

за годината, приключваща на 31.12.2013 г.

	2013 /BGN'000/			**2012** /BGN'000/		
	Постъп-ления	**Плащания**	**Нетен поток**	**Постъп-ления**	**Плащания**	**Нетен поток**
Парични потоци от пенсионноосигурителна дейност						
Парични потоци, свързани с осигурени лица	9,855	3,623	**6,232**	9,849	2,487	**7,362**
Парични потоци, свързани с пенсионери	-	7,202	**(7,202)**	-	5,113	**(5,113)**
Парични потоци от/към други пенсионни фондове	2,555	2,073	**482**	1,640	491	**1,149**
Парични потоци от/към пенсионноосигурителното дружество, в т.ч.:	210	1,056	**(846)**	28	1,325	**(1,297)**
- *такси*	*208*	*1,054*	***(846)***	*26*	*1,320*	***(1,294)***
- *други/вкл. пенсионен резев/*	*2*	*2*	**-**	*2*	*5*	***(3)***
Парични потоци от дивиденти	601	-	**601**	952	-	**952**
Парични потоци от лихви	2,975	-	**2,975**	3,670	-	**3,670**
Парични потоци от сделки с инвестиции	45,397	51,373	**(5,976)**	126,997	136,967	**(9,970)**
Парични потоци от сделки с чуждестранна валута	2,828	1,846	**982**	2,557	3,234	**(677)**
Парични потоци свързани с инвестиционни имоти	-	2	**(2)**	-	588	**(588)**
Други парични потоци	5	9	**(4)**	1	4	**(3)**
Изменение на паричните средства през периода			**(2,758)**			**(4,515)**
Парични средства в началото на периода			10,270			14,785
Парични средства в края на периода			7,512			10,270

Приложенията от 1 до 6 са неразделна част от финансовите отчети.

21.02.2014 г.

Съставител	Изпълнителен директор	Председател на УС	Одитор:
Недялка Кънчева	Мирослав Маринов	Даниела Петкова	БДО България ООД
			Стоянка Апостолова, управител ДЕС, регистриран одитор
			Богданка Соколова, управител ДЕС, регистриран одитор

БЕЛЕЖКИ КЪМ ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ
за годината, приключваща на 31.12.2013 г.

1. Организация и дейност на Фонда

1.1. Организация

Доброволен пенсионен фонд Доверие (Фондът, ДПФ Доверие, ДПФ) е регистриран на 3 ноември 2000 година с решение No 12540/2000 г. на Софийски Градски Съд.

Фондът е отделно юридическо лице, което се представлява пред трети лица и се управлява от Пенсионно-осигурителна компания Доверие (ПОК Доверие, Дружеството), заедно от двама изпълнителни директори, или заедно от един изпълнителен директор и председателя на Управителния съвет на Дружеството.

Общото събрание на акционерите на ПОК Доверие от 24 юни 2002 година взе решение за вливане на Българско пенсионноосигурително дружество и управляваните от него фондове в Пенсионно-осигурителна компания Доверие и управляваните от нея съответни пенсионни фондове. След осъществяване на необходимите процедури на 28 май 2003 година Българско пенсионноосигурително дружество – Доброволен пенсионен фонд се вля в Доброволен пенсионен фонд Доверие.

1.2. Дейност

Към 31 декември 2013 година общият брой на членовете на ДПФ Доверие по данни на КФН е 155,014.

Доходността от инвестирането на активите на ДПФ Доверие за 2013 г. е 4.33% на годишна база (по данни на КФН).

2. Основни принципи на счетоводната политика

2.1. Счетоводни принципи и база на финансовите отчети

Доброволен пенсионен фонд Доверие води своето счетоводство съгласно счетоводните принципи и методи, заложени в Закона за счетоводство, Наредба № 9/19.11.2003 година за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионно осигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди, издадена от председателя на Комисията за финансов надзор (КФН) (Наредба № 9) и Международните стандарти за финансови отчети (МСФО).

Финансовите отчети на Фонда са изготвени в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети (International Financial Reporting Standards (IFRS)). Международните стандарти за финансови отчети включват Международните стандарти за финансови отчети и тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти и Международните счетоводни стандарти (International Accounting Standards(IAS)) и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС) и са приети от Комисията на Европейския съюз.

Нови стандарти, разяснения и изменения в сила от 1 януари 2013 година

Следните изменения към съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС са в сила за текущия отчетен период:

- Изменения на МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане - изменения относно хиперинфлация и премахването на фиксирани дати за прилагащите за първи път МСФО, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  Измененията включват две промени в стандарта. Датата 1 януари 2004 г. е заменена с датата на преминаване към МСФО при сделки, свързани с отписване на активи и пасиви, и при определяне на справедливата стойност на финансови активи и пасиви, като се използват техники за оценяване. Втората промяна позволява на дружества след период на свръхинфлация да оценяват финансовите активи и пасиви, държани преди нормализирането на икономиката, по справедлива стойност и да я използва като приета стойност при изготвянето на първия отчет по МСФО.

- Изменения в МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане" (издадени на 13 март 2012 година) - Правителствени заеми, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 4 март 2013 г., публикуван в ОВ на 5 март 2013 г.

  Изменението дава насоки как да се отчитат правителствените заеми с лихва по-ниска от пазарните нива при изготвянето на първия отчет по МСФО. То също добавя освобождаване от ретроспективно прилагане в съответствие с изискването на МСС 20.

- Изменения на МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване – нетиране на финансови активи и финансови пасиви – в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 13 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  Новите оповестявания са свързани с количествена информация относно признати финансови инструменти, нетирани в отчета за финансово състояние, както и онези финансови инструменти, за които има споразумение за нетиране независимо от това дали те са нетирани.

- МСФО 13 Оценяване на справедлива стойност, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  МСФО 13 Оценяване на справедлива стойност дефинира справедливата стойност като цена, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Стандартът уточнява, че справедливата стойност се базира на сделка, сключвана на основния пазар за активи или пасива или при липса на такъв – на пазара с най-благоприятни условия. Основният пазар е пазарът с най-голям обем и дейност за съответния актив или пасив.

- Изменения в МСС 1 Представяне на финансови отчети – представяне на пера в друг всеобхватен доход – в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2012 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г., публикуван в ОВ на 6 юни 2012 г.
  Измененията изискват представянето на отделните елементи на другия всеобхватен доход в две групи в зависимост от това дали те ще се прекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Елементи, които не се прекласифицират, напр. преоценки на имоти, машини и съоръжения, се представят отделно от елементи, които ще се прекласифицират, напр. отсрочени печалби и загуби от хеджиране на парични потоци. Дружествата, избрали да представят елементите на другия всеобхватен доход преди данъци следва да показват съответната сума на данъците за всяка една от групите по отделно. Наименованието на отчета за всеобхватния доход е променено на „отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход“, но могат да се използват и други заглавия. Измененията следва да се прилагат ретроспективно.

- Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода – отсрочени данъци: възстановимост на активи, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  Стандартът изисква дружествата да оценяват отсрочените данъци, свързани с активи, в зависимост от начина, по който се очаква да бъде възстановена тяхната балансова стойност чрез използване или продажба. За инвестиционни имоти, отчитани по справедлива стойност съгласно МСС 40 Инвестиционни имоти, е трудно и субективно да се определи каква част от възстановяването ще се извърши чрез последващо използване или продажба. Изменението въвежда изключение от посочения принцип - опровержимото предположение, че балансовата стойност на посочените инвестиционни имоти ще бъде възстановена единствено чрез продажба. В резултат на изменението в стандарта ПКР 21 Данъци върху дохода – възстановяване на преоценените неамортизируеми активи е отменено.

- Изменения на МСС 19 Доходи на наети лица – подобрения при отчитането на доходите на персонала при напускане, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г., публикуван в ОВ на 6 юни 2012 г.

  Измененията на МСС 19 премахват метода на коридора и изискват представянето на финансовите разходи и приходи на нетна база. Актюерските печалби и загуби са преименувани на преоценки и следва да бъдат признати незабавно в другия всеобхватен доход. Те не се прекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Измененията се прилагат ретроспективно съгласно МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки.

- Изменения на различни стандарти (МСФО 1, МСС 1, МСС 16, МСС 32, МСС 34), произтичащи от Годишни подобрения 2009 - 2011 г. (издадени на 17 май 2012 година), в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 27 март 2013 г., публикувани в ОВ на 28 март 2013 г.

  Измененията на МСФО 1 пояснява, че дадено предприятие може да приложи МСФО 1 повече от един път при определени обстоятелства. Въвежда се право на избор при прилагането на МСС 23 от датата на преминаване или по-ранна дата.

  Изменението на МСС 1 пояснява, че предприятия, които представят два сравнителни периода в отчета за финансовото състояние съгласно изискванията на МСС 8, не следва да включват информация за началните салда на предходния период в поясненията. В случай

че ръководството представя по собствено желание допълнителна сравнителна информация в отчета за финансовото състояние или отчета за доходите, то и поясненията трябва да включват допълнителна информация.
Изменението на МСС 16 пояснява, че резервни части и обслужващо оборудване се класифицират като имоти, машини и съоръжения, а не като материални запаси, когато е приложима дефиницията за имоти, машини и съоръжения и те се използват за повече от една година.

Изменението на МСС 32 пояснява, че отчитането на данък печалба във връзка с разпределение на дивиденти и разходи по сделки със собствениците е в съответствие с МСС 12. Данък върху доходите във връзка с разпределение на дивиденти се признава в печалбата или загубата, докато данък върху доходите във връзка с разходи по сделки със собствениците се признава в собствения капитал.

Изменението на МСС 34 пояснява, че общата сума на активите и пасивите по сегменти се представя в междинния консолидиран финансов отчет, в случай че тази информация се предоставя регулярно на лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, и тя се е променила съществено в сравнение с оповестената информация в последния годишен консолидиран финансов отчет.

- КРМСФО 20 Разходи за отстраняване на повърхностния слой в производствената фаза на открита мина, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  Пояснението изисква съществуващи капитализираните разходи за отстраняване на повърхностния слой да бъдат рекласифицирани като компонент на актива, за който се отнася дейността по отстраняване на повърхностния слой. Ако няма разграничима част от рудното поле, към която този компонент може да бъде отнесен директно, той се признава в неразпределената печалба.

Приемането на тези изменения към съществуващи стандарти не е довело до промени в счетоводната политика на Дружеството.

Стандарти, разяснения и промени в стандарти, които са издадени от СМСС и са приети от ЕС, но все още не са в сила

- МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети" въвежда нова дефиниция на контрола, базирана на определени принципи, която следва да се прилага за всички инвестиции при определянето на базата за консолидация.

- МСФО 11 Съвместни ангажименти, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  МСФО 11 Съвместни ангажименти замества МСС 31 Дялове в съвместни предприятия и заменя трите категории „съвместно контролирани предприятия", „съвместно контролирани операции" и „съвместно контролирани активи" с две категории – „съвместни операции" и

„съвместни предприятия“. Изборът относно прилагането на метода на пропорционална консолидация при отчитането на съвместни предприятия вече не е допустим. Методът на собствения капитал е задължителен за прилагане при отчитането на всички съвместни предприятия.

- МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия е нов стандарт относно изискванията за оповестяване при всички форми на дялово участие в други предприятия, включително съвместни предприятия, асоциирани предприятия, дружества със специална цел и други неконсолидирани дружества.

- МСС 27 Индивидуални финансови отчети (ревизиран 2011 г.), в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  МСС 27 Индивидуални финансови отчети (ревизиран) се отнася вече само за индивидуални финансови отчети, изискванията за които не са съществено променени.

- МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” (ревизиран 2011 г.) .), в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия (ревизиран) продължава да предписва метода на собствения капитал. Промени в обхвата на стандарта са извършени поради публикуването на МСФО 11 Съвместни ангажименти.

- Изменения на МСС 32 Финансови инструменти: представяне - нетиране на финансови активи и финансови пасиви, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 13 декември 2012 г., публикуван в ОВ на 29 декември 2012 г.

  Изменението уточнява, че правото на нетиране на финансови активи и пасиви трябва да бъде в сила към момента, а не да възниква в зависимост от бъдещо събитие. То също така трябва да може да бъде упражнявано от всички страни в рамките на обичайната дейност, както и в случаи на неизпълнение, несъстоятелност или банкрут.

- Изменения на МСС 36 Обезценка на активи – Оповестяване на възстановимата стойност за нефинансови активи, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 19 декември 2013 г., публикуван в ОВ на 20 декември 2013 г.

  Търсеният ефект от изменението е да се намалят обстоятеслтвата, при които възстановимата стойност на активи или групи активи генериращи парични потоци се изисква да бъде оповестена, да се изяснят изискваните оповестявания и да се представи изричното изискване да се оповестява дисконтовия процент, който се използва при определяне на обезценката (или нейното възстановяване), където възстановимата стойност (базирана на справедлива стойност минус разходите при отписване) е определена чрез използването на техника на настоящата стойност.

- Изменения на МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване – Новация на деривативи и продължаване на отчитането на хеджиране, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 19 декември 2013 г., публикуван в ОВ на 20 декември 2013 г.

  Според измененията няма да бъде необходимо да се преустанови счетоводното отчитане при хеджиране, ако хеджиран деривати е бил новиран, при условие че определени критерии са удволетворени. Новацията индикира събитие, при което първоначалните страни по дериватив са съгласни, че един или повече клирингови контрагенти заменят първоначалния контрагент, за да станат те новите контрагенти на всяка от страните. За да има полза от изменените насоки, новацията на централен контрагент трябва да е в резултат на закони и правила или от въвеждането на закони и правила.

- Изменения в МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, МСФО 11 Съвместни ангажименти и МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия – Ръководство за преминаване (издадени на 28 юни 2012 година) в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г. приети от ЕС на 4 април 2013 г., публикувани в ОВ на 5 април 2013 г.

  Целта на измененията е да се предостави допълнително облекчение при преминаването към МСФО 10, МСФО 11 Съвместни ангажименти и МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия, чрез „ограничаване на изискването да бъде предоставяна коригирана сравнителна информация само за предходния сравнителен период". Също така, бяха направени изменения на МСФО 11 и МСФО 12, за да се елеминира изискването да бъде предоставяна сравнителна информация за периоди, предхождащи предходния период.

- Изменения в МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия – Ръководство за преминаване и МСС 27 Индивидуални финансови отчети - отнасят се за инвестиционните предприятия (издадени на 31 октомври 2012 година) в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014 г. приети от ЕС на 20 ноември 2013 г., публикувани в ОВ на 21 ноември 2013 г.

Измененията определят изискванията за това, дадено дружество да бъде оценено като „инвестиционно дружество". Ако дадено дружество отговаря на дефиницията за инвестиционно дружество, не е позволено то да консолидира дъщерните си дружества и от него се изисква да измерва инвестициите си в тези дъщерни предприятия по справедлива стойност през печалба и загуба. Въпреки това от инвестиционното дружество все още ще се изисква да консолидира дъщерно дружество, когато дъщерното дружество извършва услуги, които се отнасят към инвестиционните дейности извършвани от инвестиционното дружество.

Документи издадени от СМСС/КРМСФО, които не са одобрени за прилагане от ЕС

Следните нови или ревизирани стандарти, нови разяснения и промени към съществуващи стандарти, които към отчетната дата са вече издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС), все още не са одобрени за прилагане от ЕС и съответно не са взети пред вид от Дружеството при изготвянето на този финансов отчет.

- МСФО 9 Финансови инструменти (издаден на 12 ноември 2009 г.) и Допълнения към МСФО 9 и МСФО 7 Задължителна дата на влизане в сила и оповестявания за преминаването (издадени на 16 декември 2011 г.) , в сила от 1 януари 2015 г.; Отчитане на

хеджирането и изменения на МСФО 9, МСФО 7 and МСС 39 (издадени на 19 ноември 2013 г.), все още не е приет от ЕС

МСФО 9 представлява първата част от проекта на Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) за замяна на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване" до края на 2010 г. Той заменя четирите категории финансови активи при тяхното оценяване в МСС 39 с класификация на базата на един единствен принцип. МСФО 9 изисква всички финансови активи да се оценяват или по амортизирана стойност или по справедлива стойност. Амортизираната стойност предоставя информация, която е полезна при вземането на решения, относно финансови активи, които се държат основно с цел получаването на парични потоци, състоящи се от плащане на главница и лихва. За всички други финансови активи включително тези, държани за търгуване, справедливата стойност представлява най-подходящата база за оценяване. МСФО 9 премахва необходимостта от няколко метода за обезценка, като предвижда метод за обезценка само за активите, отчитани по амортизирана стойност. Допълнителни раздели във връзка с обезценка и счетоводно отчитане на хеджиране са все още в процес на разработване. Ръководството на Дружеството следва да оцени ефекта от измененията върху финансовия отчет. Въпреки това то не очаква измененията да бъдат приложени преди публикуването на всички раздели на стандарта и преди да може да се оцени техния цялостен ефект.

- Изменение в МСС 19 Доходи на наети лица – Планове с дефинирани доходи: Вноски от наетите лица (издадени на 21 ноември 2013 г.), в сила от 1 януари 2014. г.; все още не е прието от ЕС

  Изменението изяснява параграф 93 от МСС 19 Доходи на наети лица, който се отнася за отчитането на вноски от заети лица, определени в официалните условия на план с дефинирани доходи, чрез осигуряване на насоки за отчитането на вноски от наети лица относно услуга.

- Годишни подобрения 2010 - 2012 г. (издадени на 12 декември 2013 година), в сила от 1 юли 2014 г., все още не са приети от ЕС

  Изменението на МСФО 2 Плащане на базата на акции коригира дефинициите за „условие за придобиване" и „пазарно условие" и добавя дефиниции за „условие за резултат" и „условие за отработен трудов стаж" (които преди това бяха част от дефиницията за „условие за придобиване").

  Измененията на МСФО 3 Бизнес комбинации са по отношение на: отчитането на възнаграждения под условие при бизнес комбинация – уточнява се, че условно плащане, което е класифицирано като актив или пасив трябва да бъде измервано по справедлива стойност на всяка отчетна дата; сумарното представяне по оперативни сегменти – изисква се дружествата да оповестяват преценките, направени от ръководството при прилагане на критериите за сумарно представяне по оперативни сегменти.

  Изменението на МСФО 8 Оперативни сегменти изяснява, че предприятията трябва да предоставят равнение на общата сума на активите на отчетните сегменти с активите на предприятието, ако активите на сегментите се отчитат регулярно.

  Изменението на МСФО 13 Оценяване на справедлива стойност изяснява, че с публикуването на МСФО 13 и с изменението на МСФО 9 и МСС 39, не е премахната възможността за оценяването на краткосрочни вземания и задължения без определен

лихвен процент по тяхната фактурна стойност без дисконтиране, ако ефектът от липсата на дисконтиране не е съществен.

Изменението на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения изяснява, че когато даден имот, машина или съоръжение е преоценен, брутната балансова (отчетна) стойност се коригира по начин, който е последователен с преоценката на балансовата стойност.

Изменението на МСС 24 Оповестяване на свързани лица изяснява, че предприятие, което осигурява услуги свързани с ключов управленски персонал на отчитащото се предприятие или на дружеството майка на отчитащото се предприятие е свързано лице на отчитащото се предприятие.

Изменението на МСС 38 Нематериални активи изяснява, че когато нематериален актив е преоценен, брутната балансова (отчетна) стойност се коригира по начин, който е последователен с преоценката на балансовата стойност.

- Годишни подобрения 2011 - 2013 г. (издадени на 12 декември 2013 година), в сила от 1 юли 2013 г., все още не са приети от ЕС

  Изменението на МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане изяснява, че дружествата в първия си финансов отчет по МСФО имат избор между прилагането на съществуващ и в действие МСФО или ранно прилагане на нов или ревизиран МСФО, който не е все още задължително в действие, при положение че новият или ревизираният МСФО позволява ранно прилагане. От дружествата се изисква да прилагат едни и същи версии на МСФО по време на периодите, покрити от първия финансов отчет, съставен съгласно МСФО.

  Изменението на МСФО 3 Бизнес комбинации изяснява, че МСФО 3 изключва от обхвата си отчитането на формирането на съвместно предприятие във финансовите отчети на самото съвместно предприятие.

  Изменението на МСФО 13 Оценяване по справедлива стойност изяснява, че обхватът на изключението към портфейла, дефиниран в параграф 52 на МСФО 13 включва всички договори, отчетени според обхвата на МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване или МСФО 9 Финансови инструменти, без значение дали отговарят на дефиницията за финансови активи или финансови пасиви според МСС 32 Финансови инструменти: Представяне.

  Изменението на МСС 40 Инвестиционни имоти изяснява, че определянето на това, дали специфична транзакция отговаря на дефиницията, както за бизнес комбинация според МСФО 3 Бизнес комбинации, така и за инвестиционен имот според МСС 40 Инвестиционни имоти изисква отделното прилагане на двата стандарта независимо един от друг.

- КРМСФО 21 Налози (издадено на 20 Май 2013), в сила от 1 януари 2014 г., все още не е прието от ЕС
  КРМСФО 21 предлага насоки относно признаването на задължение за налог, наложен от правителство, както за налози, отчетени според МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи, така и за тези, за които моментът и сумата на налога са несигурни. Разяснението покрива отчитането на изходящи потоци на ресурси, наложени на предприятия от правителство (включително правителствени агенции и подобни

организации), в съответствие със закони и/или правила. Това обаче не включва данъци върху дохода (виж МСС 12 Данъци върху дохода), глоби и други наказания, задължения, възникващи от търговски схеми на емисии и изходящи потоци на ресурси, влизащи в обхвата на други стандарти. КРМСФО 21 идентифицира задължаващото събитие за признаване на задължение като дейността, която задейства плащането на налога в съответствие със съответната правна рамка. Разяснението изяснява, че „икономическата принуда" и принципа за действащо предприятие не създават или не предполагат, че задължаващото събитие се е случило.

Някои от стандартите и разясненията, посочени по-горе не са приложими за дейността на Фонда, поради което няма да окажат влияние върху финансовите отчети. За останалите към датата на съставянето на тези отчети ръководството на Фонда все още не е оценило потенциалните ефекти от тези промени върху финансовите отчети.

Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към края на отчетния период, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Приблизителните оценки и предположения се основават на историческия опит и фактори, които се считат за приложими. Действителните резултати могат да се различават от тези предположения.

Оценките и предположенията се преглеждат текущо.

Оценка на справедливата стойност

Фондът притежава инвестиционни имоти и финансови инструменти, които се оценяват и оповестяват по справедлива стойност (бел. 10). Входящите данни за определяне на справедливата стойност, използвани при методите за оценка, се категоризират в различни нива, според това, доколко са наблюдаеми:

- Ниво 1: Котирани (некоригирани) цени за идентични позиции на активен пазар

- Ниво 2: Входящи данни, различни от котираните цени включени в ниво 1, които са достъпни за наблюдение пряко или косвено

- Ниво 3: Ненаблюдаеми входящи данни

Класифицирането на отделна позиция съгласно горепосочените нива се базира на най-ниското ниво на използваните входящи данни, което има значителен ефект върху определянето на справедливата стойност. Преминаването на позиции от едно ниво в друго се признава в периода на възникване.

Основните счетоводни политики, прилагани при изготвянето на финансовите отчети, са посочени по-долу. Тези счетоводни политики са прилагани последователно през всички представени години, освен ако не е посочено друго.

2.2. Отчетна единица

Приложените финансови отчети са представени в хиляди лева, освен ако не е упоменато друго.

2.3. Парични средства

Паричните средства включват парични средства в брой и по сметки в банки. Паричните средства, вземанията и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат в левова равностойност на база валутния курс към датата на операцията и се преоценяват към края на отчетния период, а от 1 юли 2004 година ежедневно, като се използва официалният курс на БНБ за деня. Към 31.12.2013 година те са представени по заключителния курс на БНБ. В групата на паричните средства се отчитат и депозитите с остатъчен матуритет до три месеца, както и начислените по тях лихви.
Курсовите разлики от преоценката се третират като текущи финансови приходи и разходи за периода и се включват в отчета за доходите за текущата година.

2.4. Вземания

Вземанията се отчитат по номинална стойност. Вземанията на Доброволен пенсионен фонд Доверие са свързани с инвестициите /вземания на дължими към периода, но неполучени лихви, дивиденти и др./.

В случаите, когато има сключени договори за обратно изкупуване /репо-сделки/ и когато фондът е приемаща страна на финансови активи, предмет на репо-сделки, в баланса се отразява вземане по репо-сделки. Обезпечение по сделката са ценните книжа, предмет на сделката. Възникналото вземане се оценява последващо по амортизирана стойност, определена чрез натрупване на полагащата се лихва. Ценните книжа, предмет на сделката не се включват като финансов актив в баланса и не се оценяват последващо.

Към края на всеки отчетен период ръководството на фонда прави преглед за обезценка на всички вземания, за да прецени дали съществуват индикации, че балансовата им стойност може да не бъде възстановима.

Към 31.12.2013 г. ръководството е направило преглед за обезценка и в резултат на този анализ са начислени разходи за обезценка в отчета за доходите.

2.5. Инвестиционни имоти

Първоначално инвестиционните имоти се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена и разходите по сделката.

Последващи разходи – с последващите разходи, свързани с инвестиционните имоти, се коригира балансовата стойност, когато е вероятно ДПФ да има икономическа изгода над тази от първоначално оценената стандартна ефективност на съществуващия инвестиционен имот.

Последваща оценка – прилага се моделът на справедлива стойност. След първоначалното признаване, всеки отделен инвестиционен имот се отчита по справедлива стойност, като разликите, възникващи от промяната в справедливата стойност се признават като текущ финансов приход или разход.

Ръководството на Фонда назначава независими оценители, които да отговарят на законовите изисквания и да не:

1. притежават пряко или чрез свързани лица акции в пенсионноосигурителното дружество;

2. са членове на управителен или контролен орган на пенсионноосигурителното дружество;

3. са свързани лица с член на управителния или контролния орган на пенсионноосигурителното дружество или с лице, което притежава пряко или чрез свързани лица повече от 5 на сто от акциите на дружеството;

4. са продавачи на недвижимия имот, член на управителен или контролен орган, съдружник или акционер на продавача, както и свързано лице с продавача, с член на управителния или контролния му орган, с негов съдружник или акционер;

5. могат да бъдат повлияни от друга форма на зависимост или конфликт на интереси

2.6. Задължения

Текущите задължения се отчитат по номинална стойност. Текущите задължения на Фонда са основно във връзка с текущите инвестиции, както и такси към Пенсионно-осигурителното дружество и задължения към осигурени лица.

Всички получени вноски от пенсионно осигурените лица се отчитат с датата на постъпване по сметка на Фонда и се третират като нетекущи задължения.

2.7. Приходи от лихви

Приходите на ДПФ се признават съгласно характеристиките на всеки финансов инструмент. Лихвите по депозити, ДЦК, корпоративните, общинските и ипотечни облигации са изчислени с натрупване към края на годината.

2.8. Приходи и разходи от операции с финансови активи и инструменти

Ценните книжа, държани за търгуване се преоценяват ежедневно до тяхната справедлива цена, като разликата се отчита като текущи приходи и разходи в отчета за доходите.

2.9. Приходи от инвестиционни имоти

След първоначалното признаване, инвестиционните имоти се отчитат по справедлива стойност, като разликите, възникващи от промяната в справедливата стойност се признават като текущ финансов приход или разход.

2.10. Преоценка на чуждестранни валути

Сделките в чуждестранна валута се оценяват в български лева по действащия в момента на сделката обменен курс на БНБ.

Валутно-курсовите разлики, възникващи при уреждането на сделки или отчитането на операции в чуждестранни валути по курсове, различни от тези, по които те са били първоначално оценени, се включват в отчета за доходите в момента на тяхното възникване.

Съгласно Наредба 9, считано от 1 юли 2004 г. паричните средства, вземанията и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно по централния курс на БНБ.

2.11. Хеджиране

Съгласно възприетата инвестиционна политика, позициите в чуждестранна валута следва да бъдат хеджирани. Хеджирането се счита за ефективно, когато резултатите са в границите от 80 до 125 процента. През 2013 г. хеджиращи операции са извършвани чрез валутни форуърдни договори с няколко банки.

2.12. Справедлива стойност на финансовите инструменти

Ползването на адекватна информация от финансовите пазари (банки–попечители, БФБ и финансово-информационни системи Reuters, Bloomberg), позволява определянето на справедливата стойност на притежаваните от Фонда финансови инструменти при спазване на изискванията на Наредба 9.

2.13. Инвестиции

Инвестициите в ценни книжа се отчитат като ценни книжа, държани за търгуване и считано от 1 юли 2004 година ежедневно се оценяват по справедлива стойност съгласно изискванията на Наредба 9. Разликите от преоценката на инвестициите в ценни книжа се признават текущо в отчета за доходите като финансови приходи и разходи.

2.14. Събития след датата на финансовите отчети

Събития, настъпили след датата, към която са съставени финансовите отчети, които дават допълнителна информация за състоянието на Фонда към тази дата (коригиращи събития), са отразени във финансовите отчети.

Събития, настъпили след датата, към която са съставени финансовите отчети, които не са коригиращи, се оповестяват в бележките към финансовите отчети, ако са съществени.

3. Нетни активи на пенсионния фонд

Нетните активи на ДПФ към 31 декември 2013 и 2012 година са както следва:

	Бележки	31.12.2013	31.12.2012
		BGN'000	BGN'000
АКТИВИ			
Държавни ценни книжа България	3.1	14,466	16,028
Депозити в лева	3.2	16,723	18,494
Депозити във валута	3.3	2,968	5,438
Инвестиционни имоти България	3.4	7,242	7,211
Ипотечни облигации България	3.5	-	1,007
Корпоративни облигации България	3.6	9,690	11,321
Общински облигации България	3.7	319	408
Чуждестранни ценни книжа	3.8	52,230	34,320
Вземания, свързани с инвестиции	3.9	1,013	1,756
Акции, търгувани на БФБ – София и КИС	3.10	12,190	12,816
Разплащателни сметки в лева		3,598	1,530
Разплащателни сметки във валута		752	6,440
ОБЩО АКТИВИ		**121,191**	**116,769**
Минус: Задължения	3.11	(163)	(123)
ОБЩО НЕТНИ АКТИВИ		**121,028**	**116,646**

Инвестиции на Доброволния пенсионен фонд

Активите на Доброволния пенсионен фонд са инвестирани предимно в депозити в търговски банки с кредитен рейтинг, съответстващ на изискванията на Наредба №29/12.07.2006 г. на КФН, ДЦК, корпоративни облигации, както и чуждестранни ценни книжа. Освен това, част от средствата на фонда са инвестирани в общински облигации, в КИС, както и в акции, търгувани на регулирани пазари и инвестиционни имоти. Всички инвестиции са преоценени по пазарната им стойност.

3.1 Държавни ценни книжа, издадени от Република България

През изминалата година Фондът намали незначително експозицията си в държавни ценни книжа, като в основна степен намалението е при деноминираните в лева облигации.

	31.12.2013	**31.12.2012**
	BGN'000	BGN'000
Държавни ценни книжа и книжа, издадени от ЕИБ, деноминирани в лева	5,988	7,031
Държавни ценни книжа, деноминирани в чуждестранна валута	8,478	8,997
Общо	**14,466**	**16,028**

Експозицията на Фонда в български държавни ценни книжа към 31.12.2013 г. е както следва:

ЕМИТЕНТ	**ISIN**	**Лихвен купон**	**Валута**	**Номинал** /'000/	**Падеж**	**Пазарна стойност** /BGN'000/
Република България	BG2040011210	5.000%	BGN	2,151	19.07.2021	2,469
Република България	BG2040010212	5.000%	BGN	1,520	13.07.2020	1,752
Република България	BG2040012218	5.000%	BGN	1,154	11.07.2022	1,324
Република България	BG2040008216	4.500%	BGN	395	16.01.2018	443
Република България	XS0802005289	4.250%	EUR	2,600	09.07.2017	5,604
Република България	BG2040210218	5.750%	EUR	1,000	29.09.2025	2,363
Република България	BG2040112216	4.500%	EUR	233	18.01.2019	511
Общо						**14,466**

Инвестициите в ДЦК са преоценени по пазарна стойност.

3.2. Банкови депозити в лева

Размерът на банковите депозити в лева на ДПФ към 31 декември 2013 година възлиза на 16,723 хил. лева. Натрупаната лихва по тези депозити към 31 декември 2013 година е 561 хил. лв., отразена в стойността на депозитите в баланса на фонда. Среднопретегленият лихвен процент, изчислен на база на номиналната стойност на депозитите в лева с остатъчен срок до падеж от повече от един месец е в размер на 4.74%.

Банка	Валута	Номинална стойност /'000/	Падеж	Стойност /BGN'000/	Кредитен рейтинг	Рейтингова агенция
Алианц Банк България АД	BGN	2,000	21.11.2014	2,078	BBB+	Fitch
Алианц Банк България АД	BGN	1,200	29.05.2015	1,222	BBB+	Fitch
МКБ Юнионбанк АД	BGN	2,000	04.12.2014	2,005	BB-	Fitch
Прокредит Банк АД	BGN	1,106	09.05.2014	1,142	BB+	Fitch
Райфайзенбанк ЕАД	BGN	3,569	28.10.2014	3,606	Ba2	Moody's
Райфайзенбанк ЕАД	BGN	1,055	07.05.2014	1,087	Ba2	Moody's
УниКредит Булбанк АД	BGN	1,023	12.06.2014	1,102	BBB	S & P
УниКредит Булбанк АД	BGN	1,061	12.03.2014	1,164	BBB	S & P
УниКредит Булбанк АД	BGN	1,061	31.03.2014	1,160	BBB	S & P
УниКредит Булбанк АД	BGN	1,227	30.06.2014	1,319	BBB	S & P
УниКредит Булбанк АД	BGN	572	10.03.2014	628	BBB	S & P
УниКредит Булбанк АД	BGN	200	01.02.2014	210	BBB	S & P
Общо				**16,723**		

3.3. Банкови депозити във валута

Размерът на банковите депозити във валута на ДПФ Доверие към 31 декември 2013 година възлиза на 2,968 хил. лв. Натрупаната лихва по тези депозити към 31 декември 2013 година е 34 хил. лв., отразена в стойността на депозитите в баланса на Фонда. Среднопретегленият лихвен процент, изчислен на база на номиналната стойност на депозитите в евро е в размер на 3.00%.

Банка	Валута	Номинална стойност /'000/	Падеж	Стойност /BGN'000/	Кредитен рейтинг	Рейтингова агенция
Българска банка за развитие АД	EUR	1,500	12.8.2015	2,968	BBB-	Fitch
Общо				**2,968**		

3.4. Инвестиционни имоти

Към 31 декември 2013 година Доброволен пенсионен фонд Доверие притежава инвестиция в следните недвижими имоти:

Описание	Дата на придобиване	Местонахождение на имота	Цена на придобиване /BGN'000/	Справедлива стойност /BGN'000/
УПИ	23.11.2007	с. Св. Влас	2,014	2,728
Имот Несебър – право на строеж	30.11.2010	с. Св. Влас	3,460	3,491
Земя	18.04.2011	с. Маджаре	1,056	1,023
Общо				**7,242**

Оценката на инвестиционните имоти по справедлива стойност към 31 декември 2013 година и 31 декември 2012 година е извършена от независими външни оценители от Брайт Консулт ООД с подходяща квалификация и дългогодишен опит в оценяването на подобни имоти. Справедливата стойност на инвестиционните имоти е категоризирана като повтаряща се оценка по справедлива стойност в ниво 3. Връзката между методите за оценка и съществените ненаблюдаеми входящи данни и между ключовите ненаблюдаеми входящи данни и справедливата стойност е посочена в бел. 6. Финансови инструменти и инвестиционни имоти - Управление на риска.

3.5. Ипотечни облигации

През 2013 г. отново липсваше предлагане на този вид инструмент на капиталовия пазар в България. Стойността на инвестициите в ипотечни облигации е нулева, поради падежиране на облигационната емисия през годината. Към края на 2013 г. Фондът не притежава ипотечни облигации, които са издадени от банки с разрешение за дейност в България и представлява класически инструмент на банкова корпоративна облигация, обезпечена с ипотеки съгласно закона за ипотечните облигации.

3.6. Корпоративни облигации

Развитието на този пазарен сегмент привлече известен интерес от страна на инвеститорите спрямо 2012 г., търсейки по-голяма сигурност в инвестициите спрямо капиталовите инструменти и същевременно по-висока доходност от държавния или държавно гарантиран дълг. Реализираните обеми са все още значително по-ниски от постигнатите през 2008 г., от края на която настъпи рязко свиване на пазара поради увеличения риск по корпоративните дългове.

Значителна част от облигациите са приети за търговия на облигационния сегмент на БФБ – София, като за останалите съществува ангажимент от страна на емитента за листването им на фондовата борса.

Съгласно действащото законодателство корпоративните облигации се оценяват ежедневно по справедлива стойност, която най-често е обявената цена «купува» на БФБ - София.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Пазарна стойност /BGN'000 /	Обезпе-чение
Ти Би Ай Кредит АД*	BG2100014088	6.500%	EUR	600	27.06.2015	374	Да
Артекс Инженеринг АД*	BG2100016083	3m EURIBOR+3.000%, min 7.500%	EUR	680	03.04.2020	1,311	Да
Пи Ви Инвестмънтс ЕАД	BG2100007124	6.900%	EUR	560	04.05.2022	1,016	Да
ХипоКредит АД*	BG2100018089	6m EURIBOR+3.125%, min.7.000%	EUR	450	30.06.2018	631	Да
ХипоКредит АД *	BG2100038079	6m EURIBOR+3.250%, min.7.500%	EUR	450	18.12.2017	646	Да
Виена Реал Естейт ЕАД	BG2100010128	7.000%	EUR	400	15.06.2020	719	Да
Индустриален Холдинг България АД	BG2100006134	6.500%	BGN	476	18.04.2015	475	Не
Феърплей Пропъртис АДСИЦ	BG2100030068	6m EURIBOR+4.000%, min 7.250%	EUR	400	15.08.2014	444	Да
Феърплей Пропъртис АДСИЦ	BG2100002133	3m EURIBOR+5.50%, min 6.50%	EUR	100	31.01.2021	184	Да
Алфа Финанс Холдинг АД*	BG2100010094	8.500%	EUR	309	10.12.2016	446	Да
Корпоративна Търговска Банка АД	XS0834163601	8.250%	USD	330	08.08.2014	478	Не
Пи Ви Инвестмънтс ЕАД	BG2100006126	6.900%	EUR	200	04.05.2022	364	Да
България Платиниум Груп ЕАД	BG2100007074	7.850%	EUR	245	12.04.2017	359	Да
България Платиниум Груп ЕАД	BG2100021083	8.700%	EUR	950	22.05.2017	1,243	Да
Агро Финанс АДСИЦ	BG2100014112	8.000%	EUR	150	04.08.2016	307	Да
Интеркапитал Пропъртис АДСИЦ*	BG2100019079	7.250%	EUR	200	14.08.2018	248	Да
Б.Л. Лизинг АД	BG2100021125	3 m EURIBOR+6.000%	EUR	100	01.11.2017	197	Да
Източна газова компания АД	BG2100017065	5.000%	EUR	100	26.12.2015	167	Да
И Ар Джи Капитал - 3 АДСИЦ	BG2100002125	10.500%	EUR	70	21.02.2015	81	Да
Общо						**9,690**	

*Емисии, чиито оригинални условия са били променени по повод преструктуриране през 2013 г.

3.7. Общински облигации

Пазарът на общински облигации все още не е достатъчно развит поради липса на достатъчно информация за възможностите, която тази форма на финансиране предлага, като се очакваше той да се развива значително през годината и във връзка с участие в проекти, финансирани както от държавата, така и от фондовете на ЕС.

Световната финансова криза допълнително ограничава възможностите на общините да емитират дълг, което заедно с липсата на достатъчен технически и експертен ресурс и проблемите около оползотворяването на фондовете на ЕС ще бъде пречка тази алтернативна форма на финансиране да бъде максимално използвана.

Съгласно действащото законодателство общинските облигации се оценяват ежедневно по справедлива стойност, която най-често е или обявената цена «купува» на БФБ – София или оценка по метода на дисконтираните парични потоци.

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валу-та	Номи-нал /'000/	Падеж	Пазарна стойност /BGN'000/	Обезпе-чение	Кредитен рейтинг на емитента	Рейтин-гова агенция
Община Свиленград	BG2100007108	7.000%	EUR	150	21.06.2020	236	да	-	-
Община Дупница	BG2100003099	8.750%	EUR	185	28.07.2015	83	да	-	-
Общо						**319**			

3.8. Чуждестранни ценни книжа

Относителният дял на чуждестранните ценни книжа се е увеличил значително през 2013 г. Основните инвестиции са в ДЦК на държави от ЕС, като увеличението при тях е над 25%. Индивидуалните инвестиции (облигации) също бележат ръст, като по-голямата част на ръста се дължи на увеличените инвестиции в чуждестранни корпоративни облигации, регистрирани за търговия на регулиран пазар в ЕС. Увеличение от над 50% се наблюдава при инвестициите в чуждестранни акции. Причината за това увеличение е подобрената икономическа и финансова обстановка на международните пазари. Индексните и взаимните фондове нарастват най-много през 2013 г. спрямо 2012 г., основните инвестиции са в страни от Европейския съюз и САЩ.

Таблицата по-долу представя инвестициите на Доброволен пенсионен фонд в чуждестранни ценни книжа към 31 декември 2013 година.

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN'000	BGN'000
ДЦК на държави от ЕС	22,111	17,677
ДЦК на държави извън ЕС	497	3,871
Индивидуални инвестиции (облигации)	12,304	7,668
Индексни и взаимни фондове	10,634	784
Акции	6,684	4,320
Общо	**52,230**	**34,320**

3.8.1. Държавни или държавно гарантирани ценни книжа на държави от ЕС

ЕМИТЕНТ	ISIN	Лихвен купон	Валута	Номинал /'000/	Падеж	Пазарна стойност /BGN'000/
Република Хърватия**	XS0645940288	5.875%	EUR	500	09.07.2018	1,079
Хърватска банка за възстановяване и развитие*	XS0961637542	6.000%	EUR	1,000	08.05.2020	1,989
Република Румъния	XS0495980095	5.000%	EUR	1,680	18.03.2015	3,548
Република Румъния	XS0638742485	5.250%	EUR	1,150	17.06.2016	2,483
Република Румъния	XS0852474336	4.875%	EUR	1,000	07.11.2019	2,102
Република Хърватия**	XS0776179656	6.250%	USD	2,230	27.04.2017	3,405
Република Хърватия**	XS0431967230	6.500%	EUR	450	05.01.2015	973
Република Румъния	XS0972758741	4.625%	EUR	200	18.09.2020	413
Република Румъния	XS0371163600	6.500%	EUR	500	18.06.2018	1,151
Република Литва	XS0327304001	4.850%	EUR	2,100	07.02.2018	4,703
Република Литва	XS0212170939	3.750%	EUR	125	10.02.2016	265
Общо						**22,111**

* Облигациите на Хърватска банка за възстановяване и развитие са класифицирани, като държавни ценни книжа поради факта, че емисията има експлицитна държавна гаранция.

** Държавните облигации на Република Хърватия са квалифицирани, като емитирани от държави членки на ЕС, тъй като считано от 01.07.2013 г. Република Хърватска е равноправен член на ЕС. Във финансовия отчет за 2012 г. облигациите са били квалифицирани, като държавни ценни книжа на държави извън ЕС.

Инвестициите в ДЦК са преоценени по пазарна стойност.

3.8.2. Държавни ценни книжа на държави извън ЕС

Емитент	**ISIN**	**Лихвен купон**	**Валута**	**Номинал** /'000/	**Падеж**	**Пазарна стойност** /BGN'000/
Бразилия	US105756BU30	2.625%	USD	400	05.01.2023	497
Общо						**497**

3.8.3. Индивидуални инвестиции (облигации)

Емитент	ISIN	Инвести-ционен кредитен рейтинг	Рейтин-гова агенция	Валута	Номинал /'000/	Пазарна стойност /BGN'000/
Aspen Energy	XS0363980607	A	Moody's	EUR	700	1,487
City of Bucharest	XS0222425471	BBB-	Fitch	EUR	450	919
LAFARGE SA	XS0307005545	BB+	S&P	EUR	90	199
Renault S. A.	FR0011568963	BB+	S&P	EUR	100	203
Wendel SA	FR0011321256	BB+	S&P	EUR	120	266
Peugeot S.A	FR0010957282	BB-	S&P	EUR	90	187
Finmec Finance SA	XS0861828407	BB+	S&P	EUR	130	263
Schaeffler Finance	XS0741938624	BB-	S&P	EUR	150	348
PKO Finance	XS0783934085	A-	S&P	USD	500	715
BestInvest - Societe Generale	DE000SG5YBZ5	A	Moody's	EUR	300	571
Severstal OAO	XS0841671000	BB+	S&P	USD	375	522
Arcelormittal	XS0559641146	BB+	S&P	EUR	50	110
Arcelormittal	XS0431928414	BB+	S&P	EUR	50	123
HeidelbergCement	XS0458685913	BB+	Fitch	EUR	80	201
Faurecia	XS0704870392	BB-	Moody's	EUR	90	210
Lukoil INTL FINANCE	XS0919502434	BBB	S&P	USD	200	289
Lukoil INTL FINANCE	XS0461926569	BBB	S&P	USD	400	661
VTB Bank	XS0365923977	BBB	S&P	USD	600	934
VIMPELCOM	XS0889401054	BB	S&P	USD	600	869
MMC Finance	XS0982861287	BBB-	S&P	USD	300	428
EDP Finance	XS0831842645	BB+	S&P	EUR	50	109
EP Energy	XS0808636244	BBB-	Fitch	EUR	400	814
GAZPROM	XS0906946008	BBB-	S&P	EUR	300	602
GAZPROM NEFT	XS0922296883	BBB-	S&P	EUR	200	396
TURKIYE GARANTI BANKASI	USM8931TAA71	BBB	Fitch	USD	400	565
DEWAAE	XS0504040725	BBB-	Moody's	USD	200	313
Общо						**12,304**

3.8.4. Индексни и взаимни фондове

Емитент	ISIN	Брой	Валута	Пазарна стойност /BGN'000/
CAC 40	FR0007052782	10,900.000	EUR	908
DAXEX	DE0005933931	5,800.000	EUR	972
Vanguard REIT ETF	US9229085538	54,538.000	USD	5,027
SCHRODER European Large Cap	LU0106237315	1,992.5496	EUR	912
SCHRODER EUROZONE EQUITIES	LU0106235459	35,340.314	EUR	2,135
Pioneer EU Commodities Alpha Fund	LU0313643966	442.446	EUR	680
Общо				**10,634**

3.8.5. Акции

Географско разпределение	Валута	Брой емитенти	Индекс	Сума /BGN'000/	Най-голяма единична експозиция /BGN'000/
Европа	CHF	3	Stoxx Europe 600	1,798	1,003
САЩ	USD	14	DJIA, S&P 500	4,886	432
Общо				**6,684**	

Инвестициите в чуждестранни акции са ориентирани изцяло в Европа и САЩ. Акциите в портфейла предлагат атрактивна дивидентна доходност и същевременно по-малка волативност от основните индекси. По този начин се подобрява доходността на портфейла, като същевременно се ограничава в максимална степен пазарния риск.

Таблица по матуритети на ценните книжа

Долуизложената таблица представя матуритетната структура по пазарна стойност на ценните книжа към 31 декември 2013 година.

Падеж	до 1 месец	от 1 до 6 месеца	от 6 месеца до 1 година	от 1 до 5 години	над 5 години	Общо
	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/	/BGN'000/
ДЦК в лева	-	-	-	443	5,545	5,988
ДЦК в евро	-	-	-	5,604	2,874	8,478
Корпоративни облигации в евро	-	-	444	4,699	3,594	8,737
Корпоративни облигации в лева	-	-	-	475	-	475
Корпоративни облигации в долари	-	-	478	-	-	478
Общински облигации в евро	-	-	-	83	236	319
Чуждестранни облигации в долари	-	-	-	4,941	4,257	9,198
Чуждестранни облигации в евро	-	571	-	19,570	5,573	25,714
Общо	**-**	**571**	**922**	**35,815**	**22,079**	**59,387**

3.9. Вземания, свързани с инвестиции

Към 31.12.2013 г. Фондът има вземания, свързани с инвестиции в размер на 1,013 хил. лв., /2012 г.: 1,756 хил. лв./ разпределени както следва:

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN'000	BGN'000
Вземане, свързано с ценни книжа*	932	627
Минус обезценка	(155)	(94)
Вземане, свързано с репо-сделки	-	748
Хеджиране	19	43
Лихвено плащане и падеж на главница	109	415
Дивиденти	108	17
Общо	**1,013**	**1,756**

Към 31.12.2013 г. начислената обезценка на вземания е както следва:

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN'000	BGN'000
В началото на годината	94	-
Начислена обезценка	61	100
Отписана обезценка	-	(6)
В края на годината	**155**	**94**

*Като вземане са посочени следните облигационни емисии:

- Емисия облигации с емитент Ален Мак АД, BG2100024061 (първа емисия) е обезценена през 2012 г. на база тест за обезценка и приложен модел за очакваните парични потоци във времето, дисконтирани с купонния лихвен процент, като е формирана обезценка в размер на 94 хил. лв. до очакваната възстановимата стойност. Обезценяването по емисия облигации с емитент Ален Мак АД, ISIN BG2100007090 (втора емисия) е закрито изцяло през 2013 г. в резултат на проведен в началото на 2013 г. търг, на който са продадени патенти, лицензии, фирмените и търговски марки на емитента.

- Емисия облигации с емитент Хлебни изделия Подуяне АД е обезценена в края на 2013 г. на база тест за обезценка и приложен модел за очакваните парични потоци във времето, дисконтирани с купонния лихвен процент, като е формирана обезценка в размер на 61 хил. лв. до очакваната към момента на обезценката възстановима стойност.

Ръководството счита, че са приложени консервативни допускания и вероятността реализацията на имуществото предмет на обезпечение по облигационните емисии да се осъществи по-рано, както и паричните потоци да са в по-висок размер е значителна. Допълнителни оповестявания могат да бъдат намерени в бележка 5 раздел Кредитен риск.

3.10 Акции и дялове на местни емитенти

Подобряващите се икономически показатели в международен план, връщането на инвеститорите на капиталовите пазари през 2013 г., се отрази положително и на местния капиталов пазар, като основните индекси реализираха двуцифрени доходности. Намалените лихвени проценти по банковите депозити до исторически ниски нива, провокира инвеститорите да се завърнат на БФБ и да търсят подходящи инвестиционни възможности.

Съгласно действащото законодателство, акциите се оценяват ежедневно по справедлива стойност, която най-често е средно-аритметична от обявената цена «купува» и средно-претеглената цена от търговията за деня на БФБ-София.

Портфейлът от индивидуални акции на ДПФ към 31 декември 2013 година се състои от 23 емитента - водещи местни компании. Общата сума на инвестициите е в размер на 11,968 хил. лв. /31.12.2012 г. – 12,480 хил. лв./. Най-голямото изложение към един емитент е в размер на 5,847 хил. лв. /31.12.2012 г. - 6,033 хил. лв./. Вложенията в акции/дялове на местни фондове са в общо 3 фонда за сумата от 222 хил. лв. /31.12.2012 г. - 336 хил. лв./.

3.11. Задължения на Доброволен пенсионен фонд

Към 31 декември 2013 г. Доброволният пенсионен фонд има общо задължения в размер на 163 хил. лв. /31.12.2012 г. – 123 хил. лв./, разпределени както следва:
– 107 хил. лв., представляващи дължимите такси към Пенсионно-осигурителна компания Доверие за месец декември 2013 година;
– 1 хил. лв., свързани с хеджиращи инструменти;
– 21 хил. лв., свързани с нвестиции;
– 34 хил. лв., свързани с ДОД, удържан при плащания на осигурени лица.

4. Оперативна дейност на Доброволния пенсионен фонд

Оперативната дейност на ДПФ към 31 декември 2013 г. и 2012 г. е както следва:

		31.12.2013	31.12.2012
		BGN'000	BGN'000
Нетни активи на фонда към 1 януари		116,646	105,587
Платени вноски, без такси		9,579	9,549
Прехвърлени от друг фонд		2,555	1,640
Намалени: С плащания към членове		(3,711)	(2,538)
Намалени: С плащания към пенсионери		(7,202)	(5,116)
Намалени: С прехвърлените в друг фонд		(2,073)	(493)
Нетни приходи от търговия и инвестиции	4.1	5,754	8,908
Общо активи на фонда преди инвестиционна такса		**121,548**	**117,537**
Намалени: С инвестиционна такса		(520)	(891)
Нетни активи на фонда към 31 декември		**121,028**	**116,646**

4.1. Нетни приходи от търговия и инвестиции

Таблицата по-долу представя дохода за разпределение за осигурените лица по видове инвестиции.

	2013	2012
	BGN'000	BGN'000
Приходи (разходи)		
ДЦК и корпоративни облигации	1,101	3,651
Лихви по депозити и разплащателни сметки	1,172	1,502
Общински облигации	14	51
Ипотечни облигации	10	143
Чуждестранни ценни книжа	707	2,418
Акции	1,690	1,271
Хеджиране	1,009	(108)

РЕПО сделки	23	40
Инвестиционни имоти	28	(60)
Нетни приходи преди инвестиционна такса	**5,754**	**8,908**

5. Събития след края на отчетния период

Няма значими събития, настъпили между отчетната дата и датата на съставяне на баланса, които да променят финансовите отчети към 31.12.2013 г.

6. Финансови инструменти и инвестиционни имоти - Управление на риска

Предвид същността на ДПФ, единствено притежаваните финансови инструменти определят състоянието и представянето на Фонда. Рисковете, произтичащи от финансовите инструменти могат да бъдат разделени основно на:

- Кредитен риск;
- Пазарен риск, в т.ч. промяна в пазарната стойност или в паричния поток във връзка с промени в лихвените проценти;
- Валутен риск;
- Друг пазарен риск;
- Ликвиден риск;
- Политически риск;
- Регулаторен риск.

Както и други сходни инвестиционни схеми, ДПФ е изложен на рискове, произтичащи от използването на финансови инструменти. В следващите пояснителни бележки са описани целите, политиките и процесите за управление на тези рискове, както и използваните методи за измерването им. Допълнително количествена информация, относима към рисковете може да бъде намерена по-долу.

През отчетния период не са настъпвали съществени изменения в експозицията на Фонда към рисковете, относими към финансовите инструменти, целите, политиките и процесите при управлението им и използваните методи за измерването им, освен ако не е указано изрично по-долу.

Основни финансови инструменти

Основните финансови инструменти, използвани от ДПФ и които формират рисковата експозиция са както следва:

- Вземания;
- Пари и парични еквиваленти.
- Депозити;
- Държавни ценни книги;
- Облигации (корпоративни, общински, ипотечни);
- КИС;
- Акции.

Разпределение на финансовите инструменти по категории според отчитането им

Финансови активи и ивестиционни имоти

	По справедлива стойност през печалба/загуба		Вземания		Налични за продажба	
	31.12.2013	**31.12.2012**	**31.12.2013**	**31.12.2012**	**31.12.2013**	**31.12.2012**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Парични средства и еквиваленти	-	-	-	-	7,512	10,270
Вземания	-	-	994	1,713	-	-
Финансови деривати	19	43	-	-	-	-
Депозити	-	-	-	-	16,529	21,632
ДЦК	37,074	37,577	-	-	-	-
Ипотечни облигации	-	1,007	-	-	-	-
Общински облигации	1,238	2,518	-	-	-	-
Корпоративни облигации	21,075	16,878	-	-	-	-
КИС	10,856	1,120	-	-	-	-
Акции	18,651	16,800	-	-	-	-
Имоти	7,242	7,211	-	-	-	-
Общо	**96,155**	**83,154**	**994**	**1,713**	**24,041**	**31,902**

Финансови пасиви

	По справедлива стойност през печалба/загуба		По амортизируема стойност	
	31.12.2013	**31.12.2012**	**31.12.2013**	**31.12.2012**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Задължения	-	-	162	113
Финансови деривати	1	10	-	-
Общо	**1**	**10**	**162**	**113**

ДОВЕРИЕ

Разпределение на финансовите активи по нива на чувствителност в йерахията на справедливата стойност (според източника и входящите данни за определяне на справедливата стойност)

	Ниво 1		Ниво 2		Ниво 3	
	31.12.13	**31.12.12**	**31.12.13**	**31.12.12**	**31.12.13**	**31.12.12**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Финансови активи						
Финансови деривати	-	-	19	43	-	-
ДЦК	37,074	37,577	-	-	-	-
Ипотечни	-	-	-	1,007	-	-
Общински	919	2,110	-	-	319	408
Корпоративни	14,558	9,514	5,136	4,663	1,381	2,701
КИС	10,856	1,120	-	-	-	-
Акции	18,651	16,800	-	-	-	-
Имоти	-	-	-	-	7,242	7,211
Общо	**82,058**	**67,121**	**5,155**	**5,713**	**8,942**	**10,320**
Финансови пасиви						
Финансови деривати	-	-	1	10	-	-
Общо	**-**	**-**	**1**	**10**	**-**	**-**

Движения през 2013 г.

1. Корпоративни облигации на стойност 911 хил. лв. към 31.12.2012 г. от ниво 1 са преминали през 2013 г. в ниво 2 на корпоративните облигации. Причината е , че към 31.12.2013 г. те вече не се оценяват на база оферта купува на БФБ.

2. Корпоративни облигации на стойност 809 хил. лв. към 31.12.2012 г. от ниво 3 са преминали през 2013 г. в ниво 1 на корпоративните облигации. Причината е, че към 31.12.2013 г. те вече се оценяват на база оферта купува на БФБ.

3. Корпоративни облигации на стойност 199 хил. лв. към 31.12.2013 г. от ниво 3 са преминали през 2013 г. в ниво 2 на корпоративните облигации. Причината е регистрацията им за търговия на БФБ - София АД през 2013 г.

Стойност на финансовите активи, включени в ниво 3 към 31.12.2013 г.

	2013	2012
	BGN'000	BGN'000
Начално салдо	**10,320**	**8,578**
Печалби/загуби, отразени в отчета за дохода	3	(14)
Покупки	-	2,564
Продажби	(137)	(400)
Погасени	(236)	(101)
Трансферирани в/от ниво 1 и ниво 2	(1,008)	(307)
Крайно салдо	**8,942**	**10,320**

Фондът използва следните техники за оценка при определяне на справедливата стойност на финансовите активи:

Финансов инструмент	Техники за оценка	Значителни данни от нерегулиран източник (само Ниво 3)	Връзка между ключови данни от нерегулиран източник и справедливата стойност (само Ниво 3)
Валутни форуърди	Справедливата стойност на валутните форуърди се определя на база разликата между договорения форуърден валутен курс и валутния курс на БНБ за съответния ден.		
Корпоративни облигации	Справедливата стойност на корпоративните облигации се определя на база метода на дисконтираните парични потоци.	- очаквани парични потоци - доходност до падеж на облигация аналог (7.35%) - рискова премия/ дискаунт (-1.2%)	Увеличаване на очакваните парични потоци ще доведе до увеличаване на справедливата стойност. Увеличаване на доходността до падеж на облигацията аналог и на рисковата премия ще до доведе до намаляване на справедливата стойност
Общински облигации	Справедливата стойност на общинските облигации се определя на база метода на дисконтираните парични потоци.	- очаквани парични потоци - доходност до падеж на облигация аналог (от 0.55% до 2.82%) - рискова премия/ дискаунт (от 0.7% до +2,3%)	Увеличаване на очакваните парични потоци ще доведе до увеличаване на справедливата стойност. Увеличаване на доходността до падеж на облигацията аналог и на рисковата премия ще до доведе до намаляване на справедливата стойност

Имоти	Комплекс от приложими методи използване от независим оценител.	Метод на сравнителните продажби за определяне стойността на земята / Метод на разходите за определяне стойността на сградния фонд	При покачване на пазарните цени на използваните за сравнение имоти, стойността на оценявания имот ще нарасне.

Цели, политики и процеси

Управителният съвет има общото задължение за определяне на целите и политиките в областта на управление на риска на ДПФ, като са делегирани права за оперативно управление на процесите, така че да се осигури ефективно постигане на целите и следване на политиките в рамките на финансовата дейност. Ежемесечно се изготвят отчети и доклади с резултатите за периода и анализа им.

Общата цел и политиките са в посока на оптимизация на риска, без ненужно да се достигне до намаляване на конкурентността и гъвкавостта на фонда. Допълнителни детайли по повод политиките могат да бъдат намерени по-долу:

Кредитен риск

Кредитният риск е риска от финансова загуба, ако насрещна страна по финансов инструмент не успее да изпълни договорен ангажимент.

За ДПФ произтича основно от облигационната част на портфейла и паричните средства и депозитите.

За нуждите на оценката ДПФ ползва външни източници на информация, основно международно признати агенции. Когато такава информация не е налична, се използва вътрешна оценка на кредитоспособността на емитента, която включва първоначално анализ на информацията в проспекта, а последващо след листването на борсата и на тримесечните финансови отчети. При анализа на кредитоспособността се изследват както индивидуалните характеристики на емитента, така и потенциала за съответния пазарен сегмент и конкурентните предимства на емитента, както и представянето спрямо прогнозираното в проспекта. Също така регулярно се провеждат срещи с ръководствата на публичните дружества (емитенти на акции и/или облигации), в които Фондът е инвестирал, на които се дискутират финансовото състояние на емитента и перспективите пред развитието на бизнеса му.

Инвестициите на ДПФ в ДЦК, както български, така и чуждестранни, в най-голяма степен са изложени на кредитен риск, който се изразява в промяна на цената на облигациите, породена от промяна в кредитните качества на емитента. Почти всички емитенти, в чиито ДЦК е инвестирал фондът имат инвестиционен кредитен рейтинг, присъден от международно признати кредитни агенции, като детайлно разпределение по отделни кредитни рейтинги е представено по-долу. Общият размер на инвестициите на фонда в ДЦК е 37,074 хил. лв., като при симулационен сценарий със заложен спад в цената на тези инвестиции в размер на 3% стойността на портфейла би се намалила с 1,112 хил. лв., което е 0.92%.

В допълнение ДПФ инвестира преимуществено в дългови ценни книжа, обезпечени с ипотеки, залози, вземания и застраховка финансов риск. За този вид ценни книжа законодателството предвижда контролна роля на банката-довереник, която следи за финансовото състояние на емитента и за надлежността и количеството на обезпечението.

Инвестиционният комитет разглежда риск концентрацията по кредитен риск. Обект на преглед са кредитния рейтинг, резултатите за периода и докладите на банките довереници.

Кредитен риск, макар и минимален, съществува за паричните средства в банката-попечител. За целта регулярно се прави анализ на финансовото състояние на банката попечител и оценка на кредитния риск.

Банковите депозити са обичайно краткосрочни и средносрочни със срок до падеж до 2 години Приемлива насрещна страна може да бъде банка с рейтинг от външна агенция най-малко равен на ВВ или еквивалентен. Изключения се допускат само за период от шест месеца и то във връзка с промяна на рейтинга на банка, с която вече са сключени договори за депозити.

ДПФ не използва деривативи за управление на кредитния риск. В случай, че такава необходимост възникне, в строго определени случаи могат да се предприемат такива стъпки за намаляване на риска, ако той е значително концентриран и хомогенен.

Количествено оповестяване на експозицията към кредитен риск, свързан с финансовите активи е посочено по-долу, като допълнително пояснение на вземанията може да бъде намерено в бележка 3.9.

	31.12.2013		31.12.2012	
	Балансова стойност	**Максимален риск**	**Балансова стойност**	**Максимален риск**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Парични средства	7,512	7,512	10,270	10,270
Вземания	994	994	1,713	1,713
Финансови деривати	19	19	43	43
Депозити	16,529	16,529	21,632	21,632
ДЦК	37,074	37,074	37,577	37,577
Ипотечни	-	-	1,007	1,007
Общински	1,238	1,238	2,518	2,518
Корпоративни	21,075	21,075	16,878	16,878
Общо	**84,441**	**84,441**	**91,638**	**91,638**

Към датата на съставяне на финансовите отчети общо два емитента на облигационни емисии – Ален Мак АД и Хлебни изделия - Подуяне АД са регистрирали просрочие по дължими лихви и или главница, водещи до предсрочна изискуемост на емисията и последващи процесуални действия за удоволетворяване на вземанията на облигационерите по облигационните емисии.

Ален Мак АД – в несъстоятелност

За удовлетворяване вземанията на облигационерите по двете емисии облигации, издадени от Ален Мак АД са предприети действия посредством откриване на производство по несъстоятелност на дружеството през 2011 г. В началото на същата година в Търговския регистър са вписани списъците на предявените и приети вземания. Вземанията на ДПФ Доверие са приети в първоначално предявения размер без обструкции от страна на синдика и на съдията по делото. Пред съда по несъстоятелността – Софийски градски съд (СГС) са предявени дължимите към датата на предсрочната изискуемост главници и лихви по емисиите, както и включително лихвите за забава върху тях. Прилагайки принципа на предпазливостта в счетоводния регистър на ДПФ Доверие са заведени единствено дължимите към датата на

предсрочната изискуемост главници и лихви по емисията. През 2013 г. са продадени фирмените и търговски марки, представляващи част от обезпечението по втората облигационна емисия издадена от дружеството. Посредством получената сума от продажбата изцяло е закрито вземането на ДПФ Доверие по втората облигационна емисия, като през годината е реализиран и известен положителен резултат.

Предвид активните действия по реализация на обезпечението по двете облигационни емисии издадени от Ален Мак АД, изразяващи се в проведените от синдика на дружеството през 2013 г. търгове, успешната продажба на част от обезпечението по втората облигационна емисия, както и получени индикации относно възможността през 2014 г. евентуално да бъде извършена продажба на част от обезпечението по първата облигационна емисия находящо се в гр. Пловдив, за 2013 г. не е извършвана обезценка на вземането по конкретната облигационна емисия.

Хлебни изделия – Подуяне АД

Спрямо Хлебни изделия - Подуяне АД са предприети действия за удовлетворяване вземанията на облигационерите посредством откриване на производство по несъстоятелност на Хлебни изделия - Подуяне АД и на гаранта Нилана ООД (на базата на споразумение между Хлебни изделия – Подуяне АД и Нилана ООД за издаване на гаранция по облигационния заем от 2008г.). Обединена българска банка АД, в качеството си на довереник на облигационерите по емисията през 2012 г. подава искове в СГС за откриване на производство по несъстоятелност: на Хлебни изделия – Подуяне АД и на гаранта Нилана ООД. Делото за откриване на производството по несъстоятелност срещу Нилана ООД е прекратено с решение на СГС на база посочени процедурни пропуски при подаване на молбата за откриване на производството. Впоследствие, при обжалване на решението за прекратяване от страна на ОББ АД, решението е потвърдено и от Софийски Апелативен Съд. Предвид приоритетността на откриването на производство по несъстоятелност срещу гаранта по облигационната емисия Нилана ООД, към датата на съставяне на финансовите отчети се обмисля възможността да бъдат подадени искове за откриване на производство по несъстоятелност срещу гаранта по облигационната емисия Нилана ООД, както от синдика на Хлебни изделия – Подуяне АД, така и от страна на отделни облигационери по емисията.

През 2013 г. в Търговския регистър са вписани списъците на приетите вземания във връзка с откритото производство по несъстоятелност на дружеството. Вземанията на ДПФ Доверие са приети в първоначално предявения размер без обструкции от страна на синдика и на съдията по делото. Пред съда по несъстоятелността са предявени дължимите към датата на предсрочната изискуемост главница и лихва по емисията, включително и лихвите за забава върху тях.

Прилагайки принципа на предпазливостта в счетоводния регистър на ДПФ Доверие са заведени единствено дължимите към датата на предсрочната изискуемост главници и лихви по емисиите, но не и дължимите лихви за забава. Емисията облигации издадена от Хлебни изделия – Подуяне АД е обезценена в края на 2013 г. на база тест за обезценка и приложен модел за очакваните парични потоци във времето, дисконтирани с купонния лихвен процент.

Информация за обезпеченията

Общо дълговите книжа представляват 49% от активите, като 7.47% са обезпечени, а 41.53% необезпечени. С присъден външен рейтинг са 41.14%, а останалите 7.86% са рейтинговани по вътрешна методология. Независимо от отчитане на обезпечеността се регистрира влошаване на

кредитното качество, предвид текущата конюнктура. Очакванията са, че през 2014 г. част от емитентите ще се нуждаят от някаква форма на разсрочване на плащанията по главниците, което ще бъде обект на решение на ОСО за всеки конкретен случай.

Емитент	Емисия	Общ размер /EUR/	Вземане /EUR/	Обезпечение	Последна пазарна оценка на обезпе-чението /EUR/	Дата
Ален Мак АД	BG2100024061	6,500,000	240,625	1. Два недвижими имота с изграден сграден фонд върху тях - гр. Пловдив, общо, площ 40,132 м2, РЗП 41,703 м2 2. Залог на настоящи и бъдещи вземания на Ален Мак АД за парични средства	5,740,489	12.2012
Хлебни изделия Подуяне АД	BG2100011084	6,000,000	156,835	Недвижим имот - земя на урегулиран поземлен имот (УПИ) Х-за хлебозавод, от кв. 9 по плана на гр.София местност НПЗ "Хаджи Димитър - Малашевци", заедно с построените в имота сгради и съоръжения	7,232,800	04.2012

Забележки:

1. Към 31.12.2013 г. в резултат на извършени главнични плащания през 2010 г., главницата по емисията на Ален Мак АД, ISIN BG2100024061 е в размер на 4,874,025 евро.

2. След продажбата на обектите на индустриална и интелектуална собственост на Ален Мак АД, предмет на обезпечение по втората облигационна емисия издадена от дружеството, ISIN BG2100007090, като обезпечение по конкретната емисия все още е наличен особения залог върху

акциите на Ален Мак АД.

3. На база на предварителни разговори и собствени оценки, ръководството счита, че възстановимата стойност, отчетена в баланса е справедливата им стойност.

Рейтингова скала на риска по методология на Стандарт енд Пуурс или приравнена на нея на финансовите инструменти по справедлива стойност към 31 декември 2013 г.

	AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B	Без рейтинг	Общо
Парични средства	-	-	-	-	-	-	-	-	3,162	-	-	-	-	-	4,350	-	7,512
Вземания	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	994	994
Финансови деривати	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	5	-	-	-	-	19
Депозити	-	-	-	-	-	-	-	3,300	2,422	2,968	1,142	4,693	2,004	-	-	-	16,529
ДЦК	-	-	-	-	-	-	-	-	19,932	9,696	7,446	-	-	-	-	-	37,074
Ипотечни облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общински облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	919	-	-	-	-	-	319	1,238
Корпоративни облигации	-	-	-	-	-	2,059	715	-	2,448	2,553	1,996	869	745	478	-	9,212	21,075
Общо	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2,059**	**715**	**3,314**	**27,964**	**16,136**	**10,584**	**5,567**	**2,749**	**478**	**4,350**	**10,525**	**84,441**

ДОВЕРИЕ

Рейтингова скала на риска по методология на Стандарт енд Пуурс или приравнена на нея на финансовите инструменти по справедлива стойност към 31 декември 2012 г.

	ААА	АА+	АА	АА-	А+	А	А-	ВВВ+	ВВВ	ВВВ-	ВВ+	ВВ	ВВ-	В+	В	Без рейтинг	Общо
Парични средства	-	-	-	-	-	-	-	2,300	-	-	-	-	-	-	7,970	-	10,270
Вземания	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,713	1,713
Финансови деривати	-	-	-	-	-	-	-	37	6	-	-	-	-	-	-	-	43
Депозити	-	-	-	-	-	-	-	10,471	5,530	-	5,631	-	-	-	-	-	21,632
ДЦК	5,848	-	-	-	-	-	-	-	18,564	9,293	3,666	206	-	-	-	-	37,577
Ипотечни облигации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,007	-	-	1,007
Общински облигации	-	1,201	-	-	-	-	-	-	-	909	-	-	-	-	-	408	2,518
Корпоративни облигации		1,586	-	-	-	1,409	830	376	-	786	570	-	491	-	-	10,830	16,878
Общо	**5,848**	**2,787**	**-**	**-**	**-**	**1,409**	**830**	**13,184**	**24,100**	**10,988**	**9,867**	**206**	**491**	**1,007**	**7,970**	**12,951**	**91,638**

Пари в банки

Парични средства в банка попечител към 31 декември 2013 г.:

	Рейтинг към 31 декември 2013 г.	Салдо към към 31 декември 2013 г. /BGN'000/
ОББ АД	B	4,350

Останалата част от паричните средства, включващи банкови депозити с остатъчен срок до падежа до 3 м. в размер на 3,162 хил. лв., са депозирани в банкови институции в страната и страни-членки на ЕС с кредитен рейтинг BBB, присъден от агенции за кредитен рейтинг съгласно изискванията на Наредба № 29 от 12.07.2006 г. на КФН.

Пазарен риск

Пазарният риск произтича от притежаваните от Фонда лихвоносни, търгуеми и деноминирани в чужда валута финансови инструменти. Това е риска от промяна на справедливата стойност или бъдещите парични потоци според промени в лихвените проценти, валутните курсове или други пазарни фактори.

Рискът от промяна в лихвените проценти се формира основно от притежаваните в портфейла дългови ценни книжа с фиксиран купон. Управлението на риска се извършва чрез диверсификация между книжа с фиксиран и променлив купон. Фондът анализира риска от промяна на лихвените проценти периодично. Прилага се симулационен анализ, като в резултат на анализа мениджмънтът счита, че реалистично възможен сценарий е промяна (увеличение) в лихвените проценти с 50 базисни пункта, като при равни други условия резултатът за фонда би бил промяна (намаление) от 1,121 хил. лв. или едва 0.92% от стойността на инвестиционния портфейл.

Фондът има изграден вътрешен механизъм и правила за наблюдение, измерване, оценка и управление на риска при инвестиране на активите на фонда, а от началото на 2008 г. и назначен специалист в звеното за управление на риска.

Валутен риск

Фондът е местно лице на Република България. Независимо, че функционалната валута е български лев, Фондът е изложен на риска от промяна на валутните курсове, произтичащ основно от финансови инструменти, деноминирани в други валути, освен лева и евро. На валутен риск са изложени и инвестициите на Фонда, които са деноминирани в евро или лева, но тяхната стойност е зависима от измененията на курса на обмяна между трета валута и лев или евро. Текущо през отчетния период такива финансови инструменти са присъствали в инвестиционния портфейл на Фонда.

За управление на валутния риск се използват хеджиращи форуърдни сделки, сключвани за период от две седмици до един месец и подновявани на датата на падежа с няколко банки на местния пазар.

За да се намали рискът от евентуално неблагоприятно изменение в бъдеще на курса между евро и лев, преобладаващата част от инвестициите на Фонда са деноминирани в евро.

Симулационен анализ при 10% обезценка на еврото, поотделно спрямо всяка от следните валути - американски долар и швейцарски франк към датата на отчета, при равни други условия би довела до увеличаване на резултата съответно с 16 хил. лв. и 180 хил. лв. И обратното при 10% обезценка поотделно на американския долар и швейцарския франк спрямо еврото резултатът би се намалил съответно с 16 хил. лв. и 180 хил. лв.

Валутната експозиция на фонда към 31 декември 2013 г. по типове активи и пасиви по балансова стойност, категоризирани по вид валута е както следва:

/BGN'000/	**BGN**	**EUR**	**USD**	**CHF**	**Общо**
Парични средства и парични еквиваленти и депозити	20,321	3,488	232	-	**24,041**
Финансови активи по справедлива стойност през печалби или загуби*	18,654	48,855	19,607	1,798	**88,914**
Вземания	9	886	99	-	**994**
Нетекущи активи	7,242	-	-	-	**7,242**
Общо активи	**46,226**	**53,229**	**19,938**	**1,798**	**121,191**
Задължения към ПОД	107	-	-	-	**107**
Текущи задължения	-	21	1	-	**22**
Други пасиви	34	-	-	-	**34**
Общо пасиви	**141**	**21**	1	-	**163**

Валутната експозиция на фонда към 31 декември 2012 г. по типове активи и пасиви по балансова стойност, категоризирани по вид валута е както следва:

/BGN'000/	**BGN**	**EUR**	**USD**	**CHF**	**Общо**
Парични средства и парични еквиваленти и депозити	20,023	11,729	150	-	**31,902**
Финансови активи по справедлива стойност през печалби или загуби*	20,372	43,136	10,889	1,546	**75,943**
Вземания	748	948	9	8	**1,713**
Нетекущи активи	7,211	-	-	-	**7,211**
Общо активи	**48,354**	**55,813**	**11,048**	**1,554**	**116,769**
Задължения към ПОД	97	-	-	-	**97**
Текущи задължения	15	-	-	-	**15**
Други пасиви	12	-	-	-	**12**
Общо пасиви	**124**	-	-	-	**124**

Следващата таблица обобщава експозицията на фонда на валутен риск към 31 декември 2013 г. В нея са включени активите и пасивите по балансова стойност, категоризирани по вид валута.

Нетна валутна експозиция (активи/пасиви) преди хеджиране	**Функционална валута Български лев**	
	2013	**2012**
	BGN'000	BGN'000
Евро	53,208	55,813
Щатски долар	19,937	11,048
Швейцарски франк	1,798	1,554
Общо	**74,943**	**68,415**

Други пазарни рискове

Фондът притежава акции/дялове от конкретни емитенти и КИС, като част от стратегическия модел на портфейла.

Към 31.12.2013 г. инвестициите по справедлива стойност на тези инструменти са 29,508 хил. лв, като реалистичен сценарий може да бъде промяна в основните индекси на пазарите на акции в света с 10%, като резултатът би бил промяна на финансовия резултат с 2,951 хил. лв.

Ликвиден риск

Ликвиден риск възниква за Фонда, ако среща затруднения да изпълни свой финансов ангажимент изцяло и навреме.

Политика на Фонда е да се осигури по всяко време възможността наличните парични средства да са най-малко достатъчни да покрият задълженията, когато са дължими. За постигането на тази цел се поддържат наличности и еквиваленти в размер най-малко равен на изискванията за 30-45 дни.

Ръководството следи ежедневно за наличностите, а месечно с прегледа на бюджета се извършва и фина настройка, когато е необходимо.

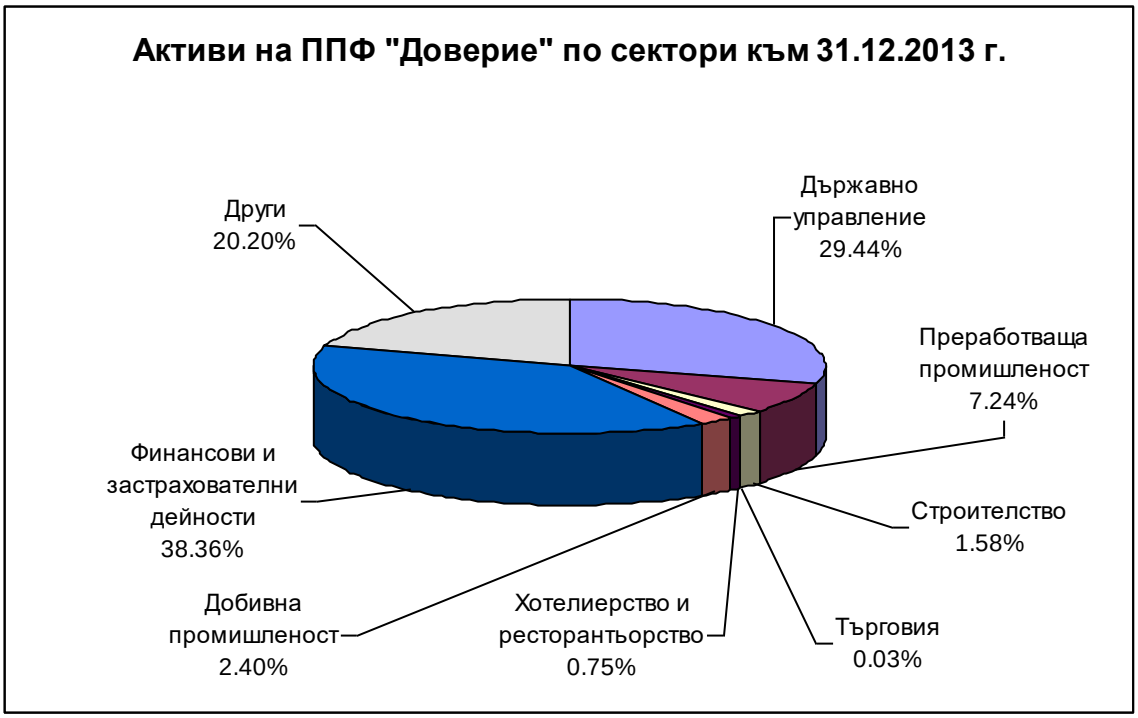
Предвид значително по-високия размер на входящите парични потоци от изходящите, Фондът не прилага активна политика по дългосрочно синхронизиране на активите и пасивите. Все пак поддържането на необходимите парични средства за посрещане на текущите задължения, както и наличието на търгуеми ценни книжа в портфейла биха му позволили да посрещне дори и значителни, необичайни за текущата дейност задължения. На практика възможността вземания и/или задължения да се превърнат в изискуми по-рано от падежа Фондът оценява като минимална.

В таблицата по-долу е направен анализ на пасивите на Фонда към 31 декември 2013 г., групирани по остатъчен срок до падежа.

Към 31 декември 2013	**До 3 месеца**	**Между 3 и 12 месеца**	**Между 1 и 2 години**	**Между 2 и 5 години**	**Над 5 години**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Финансови пасиви					
Към ПОД	107	-	-	-	-
Свързани с инвестиции	22	-	-	-	-
Други пасиви	34	-	-	-	-
Общо	**163**	**-**	**-**	**-**	**-**

Към 31 декември 2012	**До 3 месеца**	**Между 3 и 12 месеца**	**Между 1 и 2 години**	**Между 2 и 5 години**	**Над 5 години**
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Финансови пасиви					
Към ПОД	97	-	-	-	-
Свързани с инвестиции	10	10	-	-	-
Други пасиви	6	-	-	-	-
Общо	**113**	**10**	**-**	**-**	**-**

Концентрация по сектори:

Забележка:
В сектор „Финансови и застрахователни дейности" са включени банкови депозити, инвестиции в АДСИЦ и КИС, ценни книжа, емитирани от кредитни институции и холдинги.

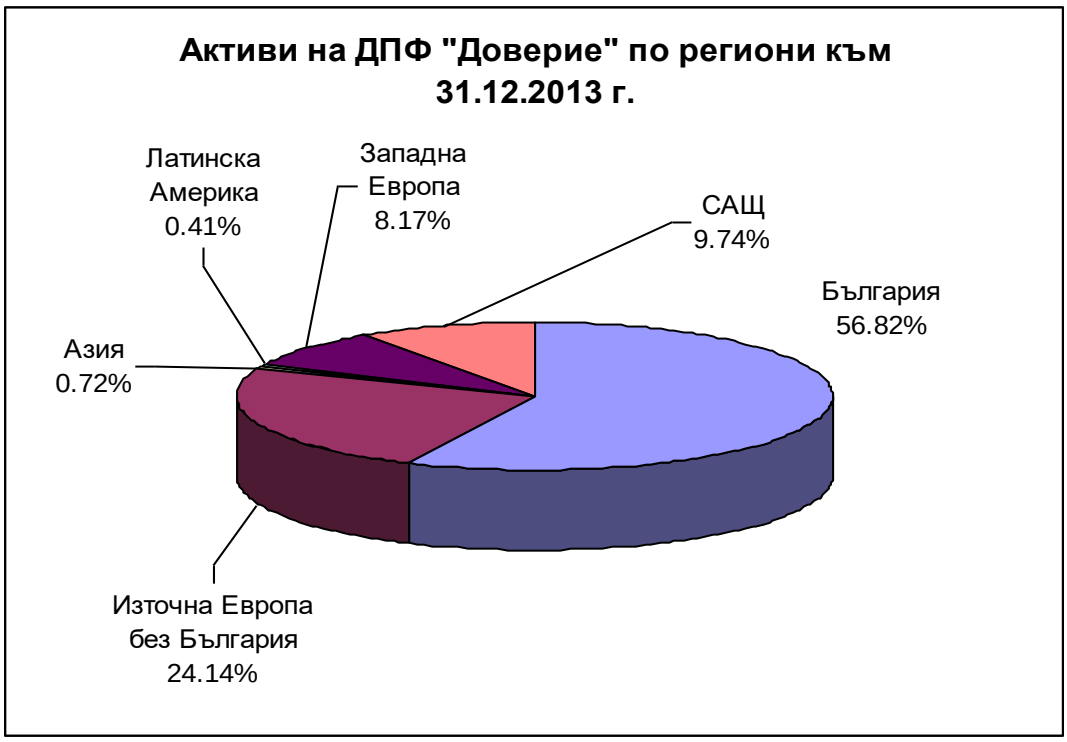
В сектор "Други" са включени инвестициите на фонда в недвижими имоти, вземанията (без валутните форуърди) и паричните средства.

Концентрация по валути:

Забележка:

Експозициите в EUR и USD са след хеджиране.
Географска концентрация:

Регулаторен риск

Фондът е обект на регулации, определени в КСО и в Наредби, издадени от КФН. Регулаторен риск възниква от възможността определени регулации и изисквания към инвестициите да бъдат променени, а сроковете за превеждане на дейността в съответствие с новите изисквания да са кратки. В този конкретен случай би могло да се окаже, че Фондът ще бъде принуден да се освобождава от активи и евентуално тяхната реализация да бъде затруднена при неблагоприятна конюнктура, съответно продажбите да се осъществят под справедливата стойност. Фондът отчита този риск като минимален, предвид текущото разпределение на финансовите активи, както и вероятността от такава промяна.

Политически риск

Предвид това, че Фондът оперира само в рамките на Република България, за него възниква концентрация от политически риск. Това е риска от значими политически промени и съществена промяна в провежданите политики и реформи, които да се отразят негативно върху дейността му. Индикации за реално съществуване на този риск са последните промени в КСО в частта осигуряването в ППФ, с които определен кръг клиенти се изваждат от обхвата на осигуряването и техните натрупани средства бяха преведени в НОИ до 31.03.2011 г. Независимо че последващото Решение на Конституционния съд отмени тези разпоредби, както и това, че бъдещите пропуснати ползи от тази промяна за фонда не са определящи за неговото цялостно представяне в бъдеще, ръководството отчита повишаване на този риск и в контекста на случилото се в Република Унгария.

Показатели за измерване на риска на портфейла като цяло:

Показатели	2012	2013	2012 - 2013
Годишна доходност	7.43%	4.33%	5.87%
Стандартно отклонение	1.13%	1.75%	1.47%
Безрискова норма на възвръщаемост	0.23%	0.09%	0.16%
Мярка на Шарп	6.40	2.42	3.87
Модифицирана мярка на Шарп	6.40	2.42	3.87

Показателят Стойност под риск (VaR) е представен, като са използвани данните за стойността на един дял на ДПФ Доверие /под риск се разбира колебанието в стойността на един дял и са изчислени ежедневните отклонения в процент/. Избраният модел – исторически VaR, ръководството счита за единствено приложим, поради неговата яснота, използването на обективни данни и възможността за сравнение.

Стойност под риск	2012	2013	2012 - 2013
	1 ден	1 ден	1 ден
Доверителен интервал			
95%	(0.07%)	(0.15%)	(0.10%)
99%	(0.15%)	(0.31%)	(0.23%)

Финансовите отчети са одобрени от Управителния съвет и са подписани от негово име от:

21.02.2014 г.

Съставител:	Изпълнителен директор:	Председател на УС:
Недялка Кънчева	Мирослав Маринов	Даниела Петкова